

Bemærkninger til lovforslaget

Almindelige bemærkninger**I. Indledning**

Nærværende forslag fremsættes som led i bestræbelserne på at højne det generelle uddannelsesniveau og skabe et bredere og mere mangfoldigt udbud af uddannelses- og opkvalificeringsmuligheder ved at inddrage de grønlandske folkehøjskoler i uddannelsesindsatsen.

Forslaget har i den sammenhæng til hensigt at optimere udnyttelsen af de grønlandske institutioners kapacitet ved at sikre en bedre udnyttelse af de grønlandske folkehøjskoler, ligesom folkehøjskolerne også selv har ytret ønske om at blive inddraget i arbejdet med at sikre et generelt kompetenceløft i samfundet.

Departementet for Kultur, Uddannelse, Forskning og Kirke har i den forbindelse haft drøftelser med Knud Rasmussenip Højskolia og Sulisartut Højskoleat med udgangspunkt i mulighederne i den gældende lovgivning. Ved vedtagelsen af landstingsforordning nr. 9 af 21. maj 2002 om folkehøjskoler blev det fremhævet, at højskolerne på bestemte områder i endnu højere grad anvendes i relation til at kunne udbyde kompetencegivende undervisning og kurser.

Under forslagets behandling på Inatsisartuts forårssamling 2002 blev det bl.a. anført, at højskolerne i videre udstrækning end nu benyttes til skoleforberedende undervisning, således at eleverne derigennem kunne ruste sig til at tage en uddannelse eller videreuddannelse. Det blev herudover anført, at skolerne ligeledes sikrer, at unge, som vil tage en uddannelse, får bedre mulighed for at tilegne sig kundskaber, inden deres egentlig uddannelse igangsættes.

Endelig blev det bemærket, at landstingsforordningen også danner grundlag for, at folkehøjskolerne i særlige tilfælde også udbyder rettighedsgivende undervisning, hvorved forstås kompetencegivende undervisning, som eleverne kan anvende f.eks. i forhold til et andet uddannelsesforløb eller beskæftigelse.

Adgangen til at tilbyde kompetencegivende undervisning kan imidlertid ikke niveaumæssigt overstige, hvad der svarer til folkeskolens afgangsprøve. Det fremgår samtidig af bemærkningerne til den gældende landstingsforordning, at denne bygger på den tidligere landstingsforordning på området i form af landstingsforordning nr. 1 af 16. oktober 1980 om folkehøjskoler, og at nyskabelserne i 2002 fortrinsvis omhandlede bestemmelserne omkring højskolernes økonomi.

Det har endvidere kunnet konstateres, at de gældende regler ikke i fornødent omfang har været anvendt med henblik på at kunne bidrage til den almindelige uddannelsesindsats i form af at kunne tilbyde den i lovgivningen anførte kompetencegivende undervisning, hvilket navnlig må tilskrives bestemmelsen om, at den kompetencegivende undervisning ikke må overstige et bestemt niveau. Denne begrænsning i den gældende landstingsforordning skyldes i øvrigt en tilsvarende begrænsning i den danske bemyndigelseslov i form af lov nr. 609 af 23. december 1980 om folkehøjskoler i Grønland. Den nævnte danske lov blev ophævet i forbindelse med

selvstyrelovens ikrafttræden, hvorfor det derved nu er muligt at lade de omhandlede begrænsninger udgå.

I erkendelse af begrænsningerne i de nuværende regler foreslås det derfor at præcisere, herunder udvide højskolernes mulighed for at kunne udbyde egentlig kompetencegivende undervisning uden de nugældende indskrænkninger. I forlængelse heraf foreslås det, at højskolerne skal kunne træde til, når behovet for kompetenceudvikling og uddannelse ikke kan dækkes i de eksisterende rammer, hvilket omhandler mulighederne for også at tilbyde undervisning inden for erhvervmæssige grunduddannelser samt i gymnasiale fag.

Forslaget har derfor til hensigt at bibringe højskolernes lovgrundlag den fornødne fleksibilitet, således at højskolerne i højere grad kan inddrages som en aktiv aktør i den almindelige uddannelsesindsats med de særlige fortrin som karakteriserer højskolernes virksomhed i form af kostskolemiljøet, hvor der udover undervisning er et samvær ikke alene mellem eleverne, men også mellem elever og lærere.

I den forbindelse frembyder højskoleformen et særligt indlæringsmiljø, der vil kunne tiltrække unge, der ikke er kommet i gang med en kompetencegivende uddannelse, og som næppe umiddelbart har udsigt til at påbegynde en sådan med afsæt i det almindelige studiemiljø. Det fremgår i den forbindelse af koalitionsaftalens afsnit om uddannelser, at ”enhver, der gerne vil uddanne sig, ikke må møde lukkede døre eller blindgyder i uddannelsessystemet og at uddannelse skal være en ret, som alle kan benytte sig af”.

Det skal samtidig understreges, at forslaget ikke har til hensigt at berøre højskolernes nuværende udbud af traditionelle almindelige ophold med fokus på kultur, identitet og personlig udvikling, der således ikke er kompetencegivende, idet det er væsentligt, at højskolernes almindelige virksomhed bevares. Den i forslaget indeholdte udvidelse af adgangen til at udbyde kompetencegivende undervisning udgør således alene et supplement til skolernes hovedaktivitet i form af almindelige undervisning.

2. Hovedpunkter i lovforslaget

a) Gældende ret

Som anført under afsnit 1 består gældende lovgivning af landstingsforordning nr.9 af 21. maj 2002 om folkehøjskoler. Det fremgår af denne, at højskolernes virksomhed i al væsentlighed består i almindelige undervisning af voksne. Det fremgår endvidere af bemærkningerne til den gældende landstingsforordnings formålsbestemmelse, at almindelige står i modsætning til specifik kompetencegivende undervisning.

Derudover fremgår det af landstingsforordningen, at folkehøjskolerne, hvor særlige forhold gør sig gældende, kan tilbyde rettighedsgivende undervisning efter regler fastsat af Naalakkersuisut.

Det er i den forbindelse ikke oplyst, hvilke særlige omstændigheder, der skal kunne danne grundlag for fastsættelse af regler om, at højskolerne skal kunne tilbyde rettighedsgivende undervisning. Hertil nævnes det, at der ikke er forskel på begrebet ”rettighedsgivende undervisning” og ”kompetencegivende undervisning”.

Det fremgår imidlertid samtidig, at den gældende bemyndigelsesadgang alene vil være begrænset til kompetencegivende undervisning af almindelige karakter, hvilket sigter til

folkeskolens afgangsprøve. Endelig indeholder den gældende landstingsforordning en bestemmelse om, at Naalakkersuisut kan fravige landstingsforordningens bestemmelser i det omfang, dette er påkrævet for at fremme forsøgsvirksomhed inden for landstingsforordningens forsøgsområde. Dette område må herefter ansues i overensstemmelse med landstingsforordningens formålsbestemmelse.

Det fremgik som nævnt ovenfor af formålsbestemmelsen, at højskolernes aktiviteter skal have et almindende indhold, hvilket står i modsætning til specifik kompetencegivende undervisning. På den baggrund vurderes det heller ikke at være muligt at iværksætte påbegyndelse af de påtænkte kompetencegivende undervisningsinitiativer med afsæt i den gældende landstingsforordnings forsøgsbestemmelse.

Sammenfattende må det herefter lægges til grund, at folkehøjskolerne ikke på grundlag af gældende lovgivning kan udbyde kompetencegivende undervisning udover folkeskolens afgangsprøve. I øvrigt kan det også nævnes, at det f.eks. ikke i dag vil være muligt at få tildelt en kollegiebolig på grundlag af deltagelse i enkeltfag på et gymnasium.

b) Forslaget

Det overordnede formål med forslaget består i at sikre, at folkehøjskolerne både skal kunne tilbyde ikke-formel almindende undervisning og kompetencegivende undervisning.

For så vidt angår den foreslåede mulighed for at udbyde kompetencegivende undervisning skal det bemærkes, at der i forslaget er tale om 2 former for kompetencegivende undervisning. Den første omhandler kompetencegivende undervisning inden for praktisk-musiske og kreative områder, mens den anden form vedrørende undervisning, der allerede udbydes af andre undervisningsinstitutioner samt Piareersarfiit.

Den anden form for kompetencegivende undervisning omfatter således prøveforberedende undervisning med henblik på at aflægge dele af folkeskolens afsluttende evalueringer, anden adgangsgivende undervisning, undervisning indenfor erhvervsmæssige grunduddannelser samt undervisning i gymnasiale enkeltfag efter de for de pågældende uddannelser gældende regler.

Lovforslaget skal sikre det etablerede uddannelsessystem mulighed for at kunne samarbejde med folkehøjskolerne, hvis der opstår et merbehov for uddannelse og kompetenceudvikling, der ikke kan dækkes inden for de eksisterende rammer. Forslaget består derfor i al væsentlighed af en udvidelse af formålsbestemmelsen.

Forslaget understøtter derfor muligheden for at udbyde kompetencegivende undervisning i forhold til Piareersarfiit, de grundlæggende erhvervsuddannelser og uddannelser på gymnasialt niveau, såfremt behovet herfor ikke kan dækkes af de institutioner, under hvis regi disse uddannelser normalt henhører.

Sådanne uddannelsesinitiativer vil imidlertid som hovedregel forudsætte, at der indgås aftaler med de uddannelsesinstitutioner, under hvis regi de omhandlede uddannelser normalt henhører. For så vidt angår udnyttelsen af forslagets muligheder for at udbyde kompetencegivende uddannelser vil det være en betingelse, at undervisningen følger de regler, der regulerer den pågældende uddannelse.

Forslaget giver ligeledes tilladelse til, at højskolerne kan beslutte at iværksætte studieforbere-
dende forløb med henblik på at styrke elevernes viden og færdigheder på specifikke områder,
hvor den formelle uddannelse ellers er tvunget til at levere en almen allroundviden.

Dette betyder, at højskolerne kan introducere dele af det faglige indhold på en uddannelse og
samtidig virke som introduktion i forhold til et muligt uddannelsesforløb. Forslaget muliggør
også, at folkehøjskolerne kan iværksætte uddannelsesmæssige initiativer, der kan ruste ele-
verne til at indfri bestemte optagelseskrav eller studiemæssige forventninger.

Endelig er det hensigten, at den gældende adgang til at tilbyde undervisning med henblik på
folkeskolernes afsluttende evaluering skal benyttes i videre omfang, end hvad der er tilfældet
nu. Dette skal ske med udgangspunkt i, at eleverne kan drage nytte af højskolernes undervis-
ningsfaciliteter og særlige læringsmiljø med konstant mulighed for støtte, rådgivning og vej-
ledning under trykke rammer.

Dette skal ses som et supplement til de opkvalificeringsforløb af lignende karakter, der fore-
går på de kommunale Piareersarfiit. Sådanne opkvalificeringsforløb vil navnlig være rettet
mod personer med utilstrækkelige uddannelsesforudsætninger til at kunne gennemføre f.eks.
en erhvervs- eller en gymnasial uddannelse, men som i særligt omfang antages at have behov
for det tætte indlæringsmiljø, som højskolerne repræsenterer.

Her tænkes der på personer, der i særlig grad vurderes at kunne drage nytte af højskolernes
særlige læringsrum og kostskoleform med 24 timers pædagogisk omsorg. Betydningen af
sidstnævnte kan i den sammenhæng næppe overvurderes. Kostskoleformen er en af de væ-
sentligste årsager til højskolernes enestående læringsmiljø.

Her relaterer forholdet mellem elever og lærere sig ikke kun til, at de kender hinanden fra
undervisningen, men også ud fra forskellige hverdagssituationer, hvilket skyldes, at man bor
og spiser sammen på skolen og har en fælles dagligdag, hvilket skaber muligheder for etabler-
ing af et helt enestående indlæringsmiljø. Herved antages det, at højskolerne kan bidrage til
at opsamle en gruppe af borgere, som det ellers kan være vanskeligt at få omfattet af et tradi-
tionelt læringsmiljø, hvor eleverne efter dagens lektion forlader undervisningsstedet.

Det foreslås endvidere, at folkehøjskolernes udbydelse af kompetencegivende undervisning,
der normalt henhører under en anden uddannelsesinstitution m.v. forudsættes at ske i samar-
bejde med den pågældende uddannelsesinstitution m.v. For så vidt angår ”m.v.” skal dette
dække den omstændighed, at det også kan dreje sig om undervisning, der f.eks. udbydes af
Piareersarfiit. Herved synliggøres mulighederne for etablering af samarbejde mellem folke-
højskoler og etablerede uddannelsesinstitutioner, der udbyder formelle uddannelser.

Det er samtidig også fundet hensigtsmæssigt at præcisere reglerne omkring højskolernes be-
styrelser, eftersom de gældende regler ikke i fornødent omfang har afklaret disse forhold. Det-
te drejer sig bl.a. om krav til bestyrelserne og deres funktionsperiode.

Forslaget lægger i øvrigt også op til, at for så vidt angår den undervisning, der allerede tilby-
des af andre institutioner m.v., i givet fald skal gennemføres på samme prismæssige niveau,
som er tilfældet, når uddannelsen gennemføres på den institution m.v., der normalt udbyder
undervisningen. Såfremt der derimod er tale om undervisning, der ikke allerede udbydes af

andre, må prisniveauet bestemmes ud fra de konkrete forhold vedrørende undervisningens art, indhold om omfang, jf. nærmere forslaget §§ 15 og 16 samt bemærkningerne til disse.

Endelig foreslås der nogle ændringer som følge af overgangen til Selvstyre. Det fremgår i den forbindelse af § 1 i lov nr. 473 af 12. juni 2009 om Grønlands Selvstyre, at den udøvende magt er hos Naalakkersuisut. Bestemmelsen ændrer den tilsvarende bestemmelse i den ved loven ophævede lov nr. 577 af 29. november 1978 om Grønlands Hjemmestyre, hvori det i § 1, stk. 2 var fastsat, at forvaltningen ledes af et landsstyre. Som følge heraf foreslås det, at "landsstyret" overalt i Inatsisartutloven ændres til "Naalakkersuisut".

Endvidere skal det oplyses, at forslaget under henvisning til gældende lovtekniske retningslinier er udarbejdet som forslag til en helt ny lov i stedet for som forslag til en ændring af den gældende landstingsforordning, hvorved det ikke bliver nødvendigt at sammenholde flere love for at kunne danne sig et overblik over højskolelovgivningen.

3. Økonomiske og administrative konsekvenser for det offentlige

Forslaget får ikke direkte økonomiske og administrative konsekvenser for Grønlands Selvstyre eller kommunerne, idet forslaget alene fastlægger de lovgivningsmæssige rammer for, at højskolerne efter aftale med andre uddannelsessteder eller myndigheder, vil kunne tilbyde supplerende hold på allerede eksisterende uddannelser, alternativt udvikle nye uddannelser eller kurser.

Ønskes der i henhold til forslaget § 1, stk. 2 igangsat kompetencegivende undervisning inden for de praktisk-musiske og kreative områder, og er tilskudsbetingelserne opfyldt, vil igangsættelsen af disse aktiviteter forudsætte, at højskolen ydes tilskud i henhold til forslaget § 15. Da der her i givet fald er tale om en ny aktivitet, vil der være forbundet merudgifter dermed. Omfanget af disse merudgifter vil afhænge af de konkrete omstændigheder, herunder undervisningens karakter, indhold, omfang og antallet af årselever på uddannelsen.

Ønskes der i henhold til forslaget § 1, stk. 3 igangsat undervisning, der omfatter prøveforberedende undervisning med henblik på at aflægge dele af folkeskolens afsluttende evalueringer, anden adgangsgivende undervisning, undervisning indenfor erhvervmæssige grunduddannelser samt undervisning i gymnasiale enkeltfag efter de herom gældende regler, vil tilskuddet svare til det, som det vil koste at gennemføre undervisningen hos de institutioner m.v., der normalt udbyder den pågældende undervisning. Denne undervisning skal i henhold til forslaget § 1, stk. 4 ske på grundlag af en samarbejdsaftale med en uddannelsesinstitution eller myndighed, under hvis regi den pågældende uddannelse normalt udbydes. I det omfang, at sådan undervisning erstatter undervisning, der ellers ville skulle have været varetaget andetsteds, er der ikke forbundet merudgifter med ordningen. I det omfang, at sådan undervisning medfører en meraktivitet i forhold til den undervisning, der foregår andetsteds, vil der være forbundet merudgifter.

Disse aktiviteter vil hænge nøje sammen med Uddannelsesplanens mål om, at 2/3 af arbejdsstyrken i 2020 skal have en kompetencegivende uddannelse, hvorfor bevillingsbehovet i forhold til såvel skolernes bevilling som til uddannelsesstøttekontiene i forbindelse med øgede aktiviteter på højskolerne tænkes dækket af midler afsat på eller udmøntet fra uddannelsesreserven eller i kursuspuljer på eksempelvis hovedkonto 40.91.03 Kursusvirksomhed eller 40.01.08 Sektorprogram for uddannelse, samt den ekstraordinære uddannelsesindsats.

4. Økonomiske og administrative konsekvenser for erhvervslivet

Forslagets konsekvenser i forhold til erhvervslivet vurderes at bestå i et bredere rekrutteringsgrundlag for så vidt angår arbejdsstyrken ud fra forslaget overordnede målsætning om, at flere borgere skal have en kompetencegivende uddannelse. Det kan herudover nævnes, at forslaget ikke har konsekvenser i forhold til de selvejende efterskoler, eftersom disse som udgangspunkt kun er for unge, der endnu ikke er fyldt 18 år, mens folkehøjskolerne typisk henvender sig til en ældre målgruppe. Folkehøjskolerne har således en anden aldersmæssig målgruppe end efterskolerne.

5. Miljø- og naturmæssige konsekvenser

Forslaget indebærer ingen konsekvenser for miljøet og naturen.

6. Administrative konsekvenser for borgerne

Forslaget forventes ikke at indebære administrative konsekvenser for borgerne, men antages på sigt at bidrage positivt til antallet af borgere med en kompetencegivende uddannelse.

7. Høring af myndigheder og organisationer:

Forslaget har i perioden 29. maj 2010 til 2. juli 2010 været i høring hos:

Knud Rasmussenip Højskolia

Sulisartut Højskolia

Formandens Departement

Departementet for Boliger, Infrastruktur og Trafik

Departementet for Finanser

Departementet for Fiskeri, Fangst og Landbrug

Departementet for Erhverv og Arbejdsmarked

Departementet for Sociale Anliggender

Departementet for Sundhed

Departementet for Indenrigsanliggender, Natur og Miljø

Råstofdirektoratet

SIK

Grønlands Arbejdsgiverforening (GA)

KANUKOKA

GU-Aasiaat

HTX, Sisimiut

GU-Nuuk

GU-Qaqortoq

HHX, Qaqortoq

NUSUKA

IMAK

Jern- og Metalskolen

Bygge- og Anlægsskolen

INUILI

ATI

Søfartsskolen

NI-Nuuk

NI-Qaqortoq

Center for Sundhedsuddannelser (Peqqissaanermik Ilinniarfik)

ASG (Akademikernes Sammenslutning i Grønland/ Ilinniagartuut Kattuffiat)

ICC

Ilisimatusarfik
Oqaatsinik Pikkorissarfik
Perorsaanermik Ilinniarfik

Der er i forbindelse med høringen modtaget høringssvar fra følgende høringssparter: Formandens Departement, Råstofdirektoratet, Departementet for Sundhed, Departementet for Sociale Anliggender, Departementet for Finanser (AN), Center for Sundhedsuddannelser (PI), IMAK, Sulisartut Højskoliat, Knud Rasmussenip Højskolia, GA, SIK, Kommuneqarfik Sermersooq og Qeqqata Kommunia.

Formandens Departement, Råstofdirektoratet, Departementet for Sundhed, PI og Departementet for Sociale Anliggender har ingen bemærkninger til forslaget, mens SIK blot henviser til Sulisartut Højskoliats høringssvar. Derudover kan det oplyses, at der er blevet afholdt et møde med den samlede bestyrelse for Knud Rasmussenip Højskolia i marts 2010, hvor der var en meget positiv stemning i forhold til forslaget samt med ledelsen af Sulisartut Højskoliat, hvor der ligeledes var en positiv stemning i forhold til de nye muligheder, som forslaget vil medføre.

AN bemærker indledningsvis, at forslaget er en udvidelse af formålsbestemmelsen, således at folkehøjskolerne i højere grad skal kunne udbyde kompetencegivende uddannelser, ligesom AN anerkender formålet med at sikre et tilstrækkeligt uddannelsestilbud til den voksende ansøgerfelt som en samfundsnyttigt tiltag. AN stiller imidlertid spørgsmål ved, hvorfor noget tilsvarende ikke bør gælde i forhold til efterskolerne. Hertil skal det bemærkes, at efterskolerne rent faktisk kan udbyde kompetencegivende undervisning i forhold til efterskolernes målgruppe, som består af elever under 18 år. Det fremgår i den forbindelse af efterskolelovgivningen, at efterskolerne kan udbyde undervisning, der forbereder til de afsluttende evalueringer og prøver i folkeskolen.

Samtidig opfordrer AN til, at høringssvaret fra Departementet for Erhverv og Arbejdsmarked inddrages i det videre arbejde med henblik på at belyse eventuelle relevante forhold i relation til Piareersarfiit. Det skal i den forbindelse anføres, at der ikke er modtaget høringssvar fra Departementet for Erhverv og Arbejdsmarked, men derimod fra ovennævnte kommuner, under hvis regi en række Piareersarfiit befinder sig. KANUKOKA har i den forbindelse oplyst, at man ikke har nogen tilføjelser til det af de 2 kommuner i disses høringssvar anførte.

AN stiller samtidig spørgsmålet om, hvorvidt der har været overvejet en yderligere udvidelse og opgradering af allerede eksisterende uddannelser med henblik på en bedre udnyttelse af disse ressourcer. AN spørger i forlængelse heraf i lighed med IMAK og GA i disses høringssvar, om lærere og elever ikke i stedet bør samles på eksisterende uddannelsessteder. GA påpeger i den forbindelse, at der allerede er en række undervisningstilbud på folkeskoleniveau på Piareersarfiit, efterskolerne i Grønland og i Danmark.

Qeqqata Kommunia anfører i sit høringssvar, at man på trods af tilslutning til idéen om et øget og bredere samarbejde på tværs af offentlige og private skel med henblik på at opkvalificere befolkningens kompetencer, ikke kan tilslutte sig forslaget. Dette begrundes med, at folkehøjskolerne efter kommunens opfattelse alene bør fokusere på den almindelige undervisning, idet netop den almindelige udvikling af elevernes horisont og kulturelle kvalifikationer er folkehøjskolernes opgave. Kommunen mener endvidere, at folkeskolen og Piareer-

sarfiit udmærket kan løfte opgaven for så vidt angår behovet for kompetencemæssige opkvalificeringstiltag.

I forhold til Qeqqata Kommunias høringssvar og til AN's, GA's og IMAK's bemærkning om en centralisering af uddannelsesmulighederne det først bemærkes, at der til stadighed er fokus på rammerne for de omhandlede uddannelsessteder og også i forbindelse med udarbejdelsen af nærværende forslag. Generelt er Naalakkersuisut meget opmærksom på, at folkeskolen og uddannelsessystemet som helhed hele tiden skal kvalitetssikres. Naalakkersuisut agter derfor at komme med forslag til forbedringer, når resultaterne af den planlagte evaluering af folkeskolen og flere andre igangværende tiltag foreligger.

Det må imidlertid samtidig erkendes, at der er behov for et differentieret uddannelsesstilbud, ud fra en vision og målsætning om at skabe et samfund, hvor der både er brug for alle og plads til alle, og hvor alle har mulighed for at udvikle sig og opretholde livet ved aktiv selv-forsørgelse.

Som udtrykt i koalitionsaftalen mener Naalakkersuisut også, at det grønlandske livssyn grundlæggende baserer sig på bevidstheden om "altings sammenhæng", hvilket overført til uddannelse er ensbetydende med, at opkvalificeringen af både børn, unge og voksne skal ses som en sammenhængende proces, hvor systemet skal have plads til, at alle indgår i det samfundsmæssige fællesskab med lige værd som menneske og med plads til individets egen formåen, ønsker og behov.

Det er desuden hensigten, at uddannelsessystemet til hver en tid skal tilrettelægges ud fra et helhedssyn på udvikling og læring samt et menneskesyn, der understøtter den enkelte elevs eller studerendes potentialer og færdigheder, og at enhver, der gerne vil uddanne sig, ikke må møde "lukkede" døre eller blindgyder i uddannelsessystemet.

Navnlig i forhold til ønsket om at få alle med samt i relation til frafaldsbekæmpelse repræsenterer folkehøjskolerne et særligt miljø, hvor den grønlandske kultur er i højsædet. Dette er direkte knyttet til konstateringen af, at læringsprocesserne har de bedste betingelser, når ny viden kan forbindes med allerede eksisterende viden i et miljø, som eleven er kulturelt, historisk og socialt fortrolig med. Der er i den forbindelse tale om et miljø, som netop folkehøjskolerne gennem deres eksistens har gjort til deres kendetegn.

I den sammenhæng knytter forslaget sig til, at menneskesynet, læringssynet og livssynet i forbindelse med uddannelsesrettelæggelsen i høj grad bygger på, at det ikke er alt, der kan gøres op i kroner og øre og effektiv økonomisk udnyttelse, da det er mennesker, som har forskellig baggrund og forudsætninger. Den mest effektive udnyttelse af ressourcerne kan således mange gange virke irrationel i første omgang, men viser sig først på sigt.

I overensstemmelse med ønsket om et differentieret uddannelsesstilbud med henblik på at få alle borgere med, giver forslaget tilladelse til muligheden for, at folkehøjskolerne kan indgå aftaler med eksisterende uddannelsessteder omkring udbud af undervisning. Dette kan navnlig være hensigtsmæssigt i forhold til personer, som vil kunne drage nytte af folkehøjskolernes kostskoleform i relation til indlæringsprocessen.

Som nævnt ovenfor er forholdet mellem elever og lærere sig ikke kun kendetegnet ved, at de kender hinanden fra undervisningen, men også ud fra forskellige hverdagsituationer. Dette

skyldes, at man bor og spiser sammen på skolen og har en fælles dagligdag, som skaber muligheder for etablering af et helt enestående indlæringsmiljø. Herved kan højskolerne opsamle en gruppe af borgere, som det ellers kan være vanskeligt at få omfattet af et traditionelt læringsmiljø, hvor eleverne efter dagens lektion forlader undervisningsstedet.

Dette særlige læringsmiljø findes ikke inden for de etablerede uddannelsessteder eller i forhold til opkvalificeringsforløb under Piareersarfiit-regi. I forhold til Piareersarfiit centrene har der siden disses oprettelse i 2006 været et særligt fokus på at oprette de boglige tiltag, AEU (Anerkendt erhvervsuddannelsesintroduktionskurser) og FA (Folkeskolens afgangsprøve). Efterspørgselen efter disse tilbud har vist sig uforudset stor, især i forhold til den yngre del af befolkningen.

Der arbejdes også aktivt på at igangsætte andre former for tiltag i Piareersarfiit, der kan tiltrække andre målgrupper bl.a. i relation realkompetencevurdering, vejledningen af borgerne og styrkelse af ikke-boglige opkvalificeringstilbud. Disse vil imidlertid fremdeles foregå i et mere traditionelt læringsmiljø. Fokus har derfor været rettet på at inddrage folkehøjskolerne for så vidt angår elever, der i højere grad vil kunne drage nytte af folkehøjskolerne særlige læringsmiljø med 24 timers pædagogisk omsorg.

Når alene 12 % af en ungdomsafgang oplever sig parate til at fortsætte direkte på en ungdomsuddannelse sammenholdt med, at ca. 42% er i gang med et uddannelsesforløb efter 2 år, er det selvsagt næppe hensigtsmæssigt at forhindre udvikling af undervisningsformer, der imødekommer behov om undervisning inden for særlige læringsmiljøer.

Det skal samtidig fremhæves, at forslaget ikke er ensbetydende med, at folkehøjskolerne dermed automatisk vil kunne udbyde f.eks. gymnasiale eller erhvervsfaglige grunduddannelser, eftersom dette alene vil kunne lade sig gøre, såfremt der indgås aftaler herom med en uddannelsesinstitution, der normalt udbyder sådanne uddannelser. Tilsvarende vil i øvrigt gælde i forhold til Piareersarfiit, hvor udbud af undervisning eller opkvalificeringsforløb, der allerede foregår her, vil forudsætte aftale herom med Piareersarfiit. Det er i den forbindelse alene i forhold til kompetencegivende undervisning inden for de praktisk-musiske og kreative områder, der har til hensigt at øge elevernes almene, faglige og personlige kvalifikationer, at undervisningen kan udbydes uden samarbejdsaftale med en institution m.v., der normalt udbyder den pågældende undervisning.

Det skal samtidig erindres, at folkehøjskolerne er privatretlige enheder som følge af disses status som selvejende institutioner. Det er i den forbindelse næppe i overensstemmelse med folkehøjskolerne privatretlige grundlag, at der fra offentlig hold skal fastsættes snævre grænser i forhold til hvilke aftaler, skolerne må engagere sig i. GA's overordnede bekymring i forhold til forslagens muligheder for folkehøjskolerne at udbyde kompetencegivende undervisning synes i den forbindelse at bero på den fejlagtige antagelse om, at en vedtagelse af forslaget er ensbetydende med, at Inatsisartut samtidig pålægger folkehøjskolerne at udbyde f.eks. gymnasiale eller erhvervsfaglige uddannelser.

Det skal hertil præciseres, at forslaget som nævnt alene har til hensigt at give mulighed for, at folkehøjskolerne, på baggrund af aftale herom med eksisterende uddannelsesinstitutioner, kan deltage i arbejdet med at skabe et generelt kompetenceløft i samfundet, når det drejer sig om undervisning, der allerede udbydes af andre institutioner. Med andre ord har forslaget alene til

formål at sikre en mere fleksibel lovgivning, som skaber mulighed for, at folkehøjskolerne kan indgå aftaler med udbydere af kompetencegivende undervisning.

Det skal samtidig bemærkes, at de eventuelle aftaler, der måtte blive indgået vedrørende folkehøjskolernes udbud af kompetencegivende undervisning skal godkendes af Naalakkersuisut, jf. forslaget § 1, stk. 4, 2. pkt. Dette skal ses i lyset af, at spørgsmålet om valg af uddannelsestype ved folkehøjskolerne vil være et anliggende for Naalakkersuisut efter nøje overvejelser og indstillinger i forhold til uddannelsestype, uddannelsernes omfang samt økonomiske forhold fra styregruppen for den ekstraordinære uddannelsesindsats.

Det skal i øvrigt nævnes, at der allerede udbydes en erhvervsfaglig grunduddannelse i folkehøjskoleregiet i form af kvindehøjskolen, der er tilknyttet Knud Rasmussenip Højskolia og hvis hjemmelsgrundlag i forbindelse med en eventuel vedtagelse af forslaget vil gøres permanent, idet kvindehøjskolen for nærværende er hjemlet ved forsøgsbestemmelsen i den gældende lovgivning.

Endvidere spørger AN, om afskaffelsen af 11. klasse har afstedkommet behov for endnu et kompetencegivende uddannelsessted, ligesom GA stiller spørgsmål ved hensigtsmæssigheden af afskaffelsen af 11. klasse i forbindelse med implementeringen af "Den gode skole". Der er imidlertid ikke dokumentation for, at afskaffelsen af 11. klasse i sig selv skulle have medført behov for særlige uddannelses tilbud, ligesom opmærksomheden skal henledes på den kendsgerning, at det først er i 2013, at den første årgang har gennemført folkeskolen med fuldt timetal i henhold til lovgivningen om "Den gode skole".

At folkehøjskolerne i medfør af forslaget skal kunne udbyde undervisning med henblik på folkeskolens afgangsprøve, udspringer i stedet for af de ovenfor anførte hensyn om, at folkehøjskolerne repræsenterer et læringsmiljø, der i forhold til bestemte elevgrupper vil være særligt effektivt med henblik på at ruste eleverne til at komme videre i uddannelsessystemet.

Samtidig har AN ønsket en uddybning af forslaget økonomiske konsekvenser og argumentationen for, at forslaget vil styrke de kompetencegivende uddannelser, ligesom IMAK og GA ikke finder det realistisk, at forslaget ikke skulle medføre økonomiske konsekvenser. AN's bemærkninger er blevet imødekommet, bl.a. under afsnit 3 i de almindelige bemærkninger. Det skal hertil fremhæves, at et eventuelt ekstra hold, som en folkehøjskole måtte udbyde på grundlag af aftale med en uddannelsesinstitution, der normalt udbyder den pågældende uddannelse, vil koste Landskassen det samme, som det ville have gjort, hvis holdet blev gennemført på den uddannelsesinstitution, der normalt udbyder den samme uddannelse.

Hvis det drejer sig om en ikke eksisterende uddannelse, vil oprettelse af et hold på en folkehøjskole koste det samme, som det ville have gjort, hvis holdet blev udbudt af en selvstyreejet institution. Dette afholder selvsagt ikke Inatsisartut fra at bevilge yderligere midler med henblik på iværksættelse af særlige uddannelsesaktiviteter, såfremt Inatsisartut måtte ønske dette, hvilket imidlertid ikke er forudsat i forslaget.

GA har endvidere foreslået, at de bestemmelser, der vedrører taxameterberegning og grundtilskud i forbindelse med kompetencegivende undervisning bør udgå, hvilket er blevet imødekommet. Dette er sket med henblik på at præcisere, at tilskudsspørgsmålet afgøres i forhold til, hvordan tilskuddet ydes, når undervisningen foregår hos den institution m.v., der normalt udbyder den pågældende undervisning.

GA har herudover spurgt til hensigtsmæssigheden af at indkalde berørte parter med henblik på vurdering af udbuddet af folkeskolefag. Dette er imidlertid ikke fundet nødvendigt, eftersom forslaget jo netop ikke forpligter nogle af de berørte parter, men alene opstiller nogle samarbejdsmuligheder i forhold til folkehøjskolerne, som ikke findes i øjeblikket. Om f.eks. Piareersarfiit eller for den sags skyld brancheskolerne vil benytte sig af de muligheder for samarbejde, som forslaget giver tilladelse til, er herefter en beslutning, der må træffes af Piareersarfiit eller brancheskolerne selv.

IMAK har herudover anført, at man ser muligheden for kompetencegivende undervisning som et supplement til øvrige tilbud på området, hvilket er i overensstemmelse med forslaget.

IMAK samt GA gør dog samtidig opmærksom på, at undervisning i forhold til folkeskolens afsluttende evaluering ikke bør ske på bekostning af prioritering af folkeskolen, hvilket heller ikke er hensigten med forslaget. Det skal hertil bemærkes, at eventuel undervisning med henblik på folkeskolens afsluttende evaluering forudsættes at ske på baggrund af en samarbejdsaftale med en enhed, som allerede varetager folkeskolens afsluttende evalueringer. Endvidere handler forslaget i den forbindelse ikke blot om almindelig faglig opkvalificering på folkeskolenniveau, men om muligheden for at sikre, at elever med behov herfor både fagligt og personlighedsmæssigt gøres parate til indgå i et videre uddannelsesforløb.

Samtidig opstiller GA nogle alternative muligheder med henblik på at sikre flere aktiviteter på folkehøjskolerne og inddrage folkehøjskolerne i kompetencegivende forløb. Det skal i den forbindelse bemærkes, at forslaget på ingen måder opstiller forhindringer i forhold til en realisering af de af GA foreslåede muligheder.

Endvidere stiller IMAK forslag om, hvor vidt det kan overvejes at oprette en frivillig 11. klasse på folkehøjskolerne med henblik på at samle ressourcerne mere fleksibelt og dermed økonomisk bedre. Hertil skal der henvises til det ovenfor anførte vedrørende ønsket om et differentieret uddannelsesstilbud, ligesom det skal bemærkes, at uddannelsesreformerne er en proces, som tager tid at implementere fuldt ud og, hvor folkeskolen stadig er i gang med at omstille sig til et 10-årigt forløb. I denne fase indgår AEU- og FA-kurserne under Piareersarfiit og folkehøjskolerne i medfør af forslaget angivne undervisningstilbud som en mulighed for en række borgere, der ikke har fået fuldt udbytte af deres folkeskoleforløb i et traditionelt undervisningsmiljø.

IMAK og GA udtrykker derudover bekymring i forhold til, at forslaget tilsyneladende giver tilladelse til, at også unge under 18 år kan optages på en folkehøjskole, idet ordet "voksne" er udgået i forslaget sammenlignet med den gældende landstingsforordnings § 1. Det skal hertil først bemærkes, at det omtalte udtryk i den gældende lovgivning udspringer af den nu ophævede danske bemyndigelseslov i form af lov nr. 609 af 23. december 1980 om folkehøjskoler i Grønland, som blev ophævet i forbindelse med Selvstyrets indførelse. Udtrykket var således en gengivelse af den dagældende og af Folketinget i Danmark vedtagne lov, ligesom den danske lov i den sammenhæng udgjorde en unødigt begrænsning i forhold til det overordnede ønske om et differentieret og alsidigt uddannelsesudbud.

Desuden findes det ikke hensigtsmæssigt at fastsætte begrænsninger ud fra et snævert alderskriterium, idet det afgørende må være undervisningstilbuddets beskaffenhed. Det vil i den forbindelse ikke tjene noget formål, hvis der kan oprettes et særligt undervisningstilbud i form

af f.eks. et ungdomshøjskoleophold i eksempelvis sommerferien, som personer under 18 år ikke kan deltage i, alene som følge af aldersspørgsmålet. Ligeledes antages den danske formulering heller ikke at være i overensstemmelse med forslaget overordnede formål om netop at gøre folkehøjskolelovgivningen mere fleksibel.

Desuden ønsker IMAK klare retningslinier i forhold til vejledningen på folkehøjskolerne med henblik på at undgå tvivl om, hvor man som uddannelsessøgende skal hente vejledning. Det fremgår i den forbindelse allerede af forslaget § 6, at det påhviler folkehøjskolerne at sikre fyldestgørende vejledning i forhold til elever, ligesom der også kan ske vejledning fra Piareersarfiit, hvis det drejer sig om elever, som optages på en folkehøjskole på baggrund af henvisning fra Piareersarfiit. Karakteren af denne vejledning vil afhænge af, hvilken type undervisning, der er tale om. Endvidere vil vejledningsspørgsmålet indgå i de aftaler, der eventuelt vil blive indgået med eksisterende udbydere af kompetencegivende uddannelser.

I den forbindelse foreslår Kommuneqarfik Sermersooq i kommunens høringssvar, at der i forhold til forslaget § 6, stk. 2 bør sikres ensartethed i informationer mellem folkehøjskolerne og de øvrige uddannelsessteders optagelseskrav, adgang til vejledning til de stedlige institutioner m.v. gennem et tværfagligt samarbejdsorgan. Det skal i den forbindelse anføres, at der stilles de samme krav om information, vejledning, herunder i forhold til optagelseskrav alt afhængig af hvilken uddannelse, der er tale om og uanset i hvilket regi den pågældende uddannelse udbydes.

Det fremgår samtidig af forslaget § 1, stk. 3, 2. pkt., at undervisningen skal stå mål med, hvad der almindeligvis gælder for den pågældende uddannelse. Dette indebærer, at folkehøjskolerne som en naturlig del af deres undervisning skal tilbyde eleverne vejledning om deres videre uddannelsesforløb. Derfor indeholder forslaget eller ikke forudsætninger om etablering af et sådant koordineringsorgan, hvilket altså sammenholdes med, at der er tale om samme krav til vejledning, informationer om optagelseskrav m.v. uanset uddannelsessted.

IMAK har ligeledes udtrykt bekymring for, at forslaget kan medføre, at der sker kompetencegivende undervisning på bekostning af den almindelige undervisning, hvorfor IMAK foreslår et loft for den kompetencegivende undervisnings andel af den samlede undervisning på højskolen. Det skal i den forbindelse bemærkes, at forslaget ikke implicerer nogen prioritering, hvorefter den ene undervisningsform begunstiges på bekostning af en anden, ligesom forslaget forudsætter, at den almindelige undervisningsform fortsat skal have en fremtrædende plads inden for folkehøjskolerne virksomhed. Endvidere anses det ikke for hensigtsmæssigt at fastsætte detaljerede begrænsninger i forhold til folkeskolernes råderum i egenskab af privatretlige enheder sammenholdt med, at sådanne begrænsninger ikke stemmer overens med de krav, der gælder i et samfund i forandring, hvor omstillings- og tilpasningsfærdigheder er særligt efterspurgt.

Endelig har IMAK påpeget nogle lovtekniske forhold, som er blevet imødekommet.

Sulisartut Højskoliat har indledningsvis bemærket, at man godkender forslaget formålsparagraf. jf. forslaget § 1, men tilføjer, at man ikke anser bestemmelsens stk. 3, som i al væsentlighed består af forslaget nyskabelse vedrørende adgangen til kompetencegivende undervisning, som et pålæg. Det skal hertil blot anføres, at der netop ikke er tale om et pålæg, idet bestemmelsen er en såkaldt "kan-bestemmelse", der alene skaber mulighed for, at folkehøjskolerne kan udbyde kompetencegivende undervisning.

Endvidere har Sulisartut Højskoliat påpeget en forskel mellem den grønlandske og den danske udgave af § 4, stk. 2, og finder i den forbindelse, at det vil stille store krav, hvis eleverne, som anført i den danske udgave, skal have ret til at aflægge prøve. Bemærkningen er imødekommet således, at den grønlandske bestemmelse er ændret til, at det tydeligere fremgår, at der er tale om en ret. Bestemmelsen skal ses i sammenhæng med forudsætningen om, at en kompetencegivende uddannelse på en folkehøjskole i givet fald skal foregå efter de regler, der gælder for uddannelsen. Dernæst skal uddannelsen være på samme niveau, herunder i forhold til kvalitet, som hvis uddannelsen foregik på en af de institutioner, der normalt udbyder uddannelsen. Derudover skal det fremhæves, at en folkehøjskole selvsagt alene skal påtage sig kompetencegivende undervisning på grundlag af forslagets muligheder herfor, såfremt folkehøjskolen ser sig i stand til at realisere dette.

Sulisartuts Højskoliat nævner også, at det i forhold til forslagets § 7 vil være nødvendigt, at der følger bevillinger med, hvis der skal undervises udover den normale undervisning. Det skal hertil bemærkes, at adgangen til at udbyde specialundervisning alene er medtaget som en mulighed for folkehøjskolerne, og altså ikke som en pligt. Hvis det på et tidspunkt aktualiseres, at specialundervisning skal ske inden for folkeskoleregi med de hermed forbundne bevillingsdrøftelser, vil dette kunne med med hjemmelsmæssigt afsæt i forslagets § 7.

Sulisartut Højskoliat mener herudover, at det bør være op til den enkelte folkehøjskole selv at bestemme, om bestyrelsen skal bestå af 5 eller 7 medlemmer, hvilket forslaget § 8 netop lægger op til, idet det præcise antal af bestyrelsesmedlemmer fastsættes af folkehøjskolen i dens vedtægt, jf. forslagets § 11, stk. 3, nr. 6.

Sulisartut Højskoliat spørger også til, om der skal ske nyvalg i forhold til bestyrelsesmedlemmer, hvis forslaget vedtages med ikrafttrædelse den 1. januar 2011. Det fremgår i den forbindelse af forslagets § 23, stk. 3, at de nuværende bestyrelsesmedlemmer forudsættes at sidde udpegelsesperioden ud.

Herudover ønsker Sulisartut Højskoliat, at forslagets § 8, stk. 3, der omhandler krav til den samlede bestyrelses kvalifikation, skal udgå, uden at dette begrundes yderligere. Bemærkningen er ikke imødekommet, ud fra hensynet til at styrke folkehøjskolernes ledelse ved at sikre en så kompetent og professionel ledelse som muligt sammenholdt med folkehøjskolernes ansvarsområde, som forslaget lægger op til kan udvides. Hertil kommer det forhold, at folkehøjskolernes virksomhed i al væsentlighed er offentlig finansieret, hvorfor det vurderes naturligt at stille krav i forhold til den samlede bestyrelses kvalifikation.

I øvrigt udtrykker Knud Rasmussenip Højskolia i dennes høringssvar støtte til, at der indføres krav om bestemte kompetencer hos bestyrelsen, hvis tanken om at kunne løfte de i forslaget anførte muligheder skal være reel. Knud Rasmussenip Højskolia mener dog også, at der bør være plads til enkelte bestyrelsesmedlemmer, der ikke nødvendigvis besidder de i forslaget angivne kompetence, idet eksempelvis "almindelige mennesker" med interesse for folkehøjskolen kan bidrage med et mere alment menneskeligt syn. Det skal i den forbindelse præciseres, at der alene stilles krav om, at den samlede bestyrelse besidder de omhandlede kvalifikationer, således at bestemmelsen ikke stiller krav om, at hvert enkelt bestyrelsesmedlem skal besidde alle de i bestemmelsen anførte færdigheder. Derfor vil det efter omstændighederne også være muligt at udpege personer, der ikke besidder de omhandlede kompetencer, blot den samlede bestyrelse som sådan antages at repræsentere de pågældende færdigheder.

Sulisartut Højskoliat stiller ligeledes forslag om, at Selvstyret skal sikre finansiering af de i forslaget § 9, stk. 5 nævnte udvalg, som bestyrelsen af egen drift har mulighed for at nedsætte. Folkehøjskolen nævner i den sammenhæng udgifter til kommende udvalgsmedlemmers rejseaktiviteter, konsulentbistand, flere lærere m.v. Bemærkningen er ikke imødekommet, idet bestemmelsen ikke udgør en forpligtelse til at nedsætte sådanne udvalg, men alene beskriver muligheden for, hvordan bestyrelsesarbejdet kan organiseres, ligesom beslutningen herom alene træffes af bestyrelsen selv.

Sulisartut Højskoliat og også Knud Rasmussenip Højskolia anfører herudover, at man gerne ser en justering af de ansættelses- og lønningsmæssige vilkår ud fra det behov, som flere opgaver vil afstedkomme, bl.a. i relation til nyansættelser. Det skal hertil bemærkes, at overenskomstmæssige forhold ligger uden for forslaget genstand, ligesom der ikke ønskes en forskelsbehandling af personalemæssige forhold i sammenligning med andre institutioner, hvis virksomhed Selvstyret finansierer.

Sulisartut Højskoliat har samtidig anmodet om at få ændret 40 uger til 36 uger i forslaget § 16, stk. 2 i det forslag, der blev sendt i høring. Det skal i den forbindelse anføres, at den daværende affattelse af forslaget § 16, stk. 2 er udgået. Som anført ovenfor er de bestemmelser, der vedrørte taxameterberegning og grundtilskud i forbindelse med kompetencegivende undervisning, udgået med henblik på at præcisere, at tilskudsspørgsmålet afgøres i forhold til, hvordan tilskuddet ydes, når undervisningen foregår hos den institution m.v., der normalt udbyder den pågældende undervisning. Derfor er de nævnte angivelser af uger også udgået i nærværende udgave af forslaget.

Sulisartut Højskoliat mener desuden, at ”nyoprettede” i forslaget § 16, stk. 3 i det forslag, der blev sendt i høring, bør udgå. Bemærkningen er er imødekommet, idet henvisningen til nyoprettede folkehøjskoler blev vurderet at være overflødig henset til, at nye folkehøjskoler automatisk vil blive omfattet af de samme regler og bevillingsvilkår, som gælder for de nuværende.

Sulisartut Højskoliat bemærker herudover vigtigheden af i forbindelse med udarbejdelse af en såkaldt taxameterordning at sikre dækning af faktiske udgifter, ligesom der nævnes f.eks. udgifter til rådgivning, konsulentbistand og til de udgifter, der blev gjort opmærksom på i relation til folkehøjskolens bemærkning til forslaget § 9, stk. 5 ovenfor. Det skal hertil blot anføres, at den aktivitetsbaserede bevilling først og fremmest knytter sig til elevantal, ligesom forslaget ikke forholder sig til den præcise beregningsmetode, hvilket skal sammenholdes med, at udgifterne skal svare til, hvad det ville koste, at udbyde undervisningen på den institution, der normalt udbyder den pågældende undervisning.

Endelig ønskes midler til betaling af kurser for forstandere, lærere og konsulenter, ligesom Knud Rasmussenip Højskolia udtrykker ønske om at folkehøjskolens personale på grundlag af kurser kan opkvalificeres til at imødegå de muligheder, som forslaget indebærer. Samtidig fremsættes der ønske om bistand fra konsulenter. Dette er ikke imødekommet, eftersom det ikke er hensigten at pålægge Selvstyret en pligt til at betale for folkehøjskolernes forskellige personales kursusedtagelse. Det skal dog sammenholdes med, at der i henhold til forslaget § 17, stk. 1 er mulighed for at yde støtte til videreuddannelse af folkehøjskolernes lærer og forstandere. Hertil kommer forslaget grundlæggende forudsætning om, at folkehøjskolerne ikke ved en eventuel vedtagelse af forslaget dermed også får en forpligtelse til at realisere de i

forslaget nævnte muligheder for at udbyde kompetencegivende undervisning. Dette er nemlig et forhold, som folkehøjskolerne selv må afklare, herunder i hvilken udstrækning man agter at udnytte de i forslaget nævnte muligheder.

Samtidig ønsker Knud Rasmussenip Højskolia, hvilket Sulisartut Højskoliat også har fremsat ønske om i en af sidstnævnte medsendte skrivelse, eftergivelse af gæld, herunder hypotekslån, samt tilførelse af yderligere midler til forskellige formål, herunder midler til etablering af en fælles database, der imidlertid ikke har direkte tilknytning til nærværende forslag. I den forbindelse stiller Sulisartut Højskoliat også spørgsmål om påbegyndelse af revalideringsinitiativer, som dog er et forhold, som folkehøjskolen selv må træffe afgørelse om, eftersom forslaget jo ikke pålægger folkehøjskolen iværksættelse af sådanne tiltag.

Herudover har begge folkehøjskoler fremsat ønske om udbygning af skolerne, ligesom Knud Rasmussenip Højskolia ønsker mulighed for etablering af kollegiefaciliteter, eventuelt som en midlertidig løsning ved anvendelse af containere som midlertidige elevindkvartering. Det er i forhold til de anførte ønsker nødvendigt at fremhæve, at forslaget i al væsentlighed består af materielle bestemmelser, der gør det muligt for folkehøjskolerne på baggrund af aftaler herom at udbyde kompetencegivende undervisning. Forslaget tilsigter derfor ikke at medinddrage øvrige forhold af mere økonomisk karakter, som ikke har direkte berøring med spørgsmålet om udvidelse af folkehøjskolernes formålsbestemmelse, ligesom forslaget jo ikke i sig selv indebærer nogen forpligtelser for folkehøjskolerne til at påbegynde kompetencegivende undervisning.

Sulisartut Højskoliat stiller samtidig spørgsmål ved betydningen af bevis for folkehøjskoleophold i forbindelse elevernes videre uddannelsesforløb, hvortil det skal bemærkes, at det i forslaget omhandlede bevis er til brug for dokumentation for, at eleverne har gennemgået et undervisningsforløb i højskoleregiet. Bestemmelsen omfatter derimod ikke eksempelvis eksamensbevis, bevis for bestået prøve og lignende, idet sådanne beviser er reguleret af andre regler, hvilket drejer sig om den lovgivning eller andre regler, som den kompetencegivende undervisning knytter sig til. Folkehøjskolerne udsteder imidlertid selvstændige beviser for gennemførelse af den undervisning, som ikke udbydes af andre institutioner m.v., hvilket eksempelvis omhandler undervisning, der udbydes i henhold til forslagets § 1, stk. 2.

Knud Rasmussenip Højskolia udtrykker herudover glæde over forslaget, ligesom man er tryk ved, at folkehøjskolens identitet som folkehøjskole bibeholdes samtidig med, at man kan deltage i styrkelsen af borgernes uddannelsesniveau, hvilket folkehøjskolens bestyrelse er stolt over. Knud Rasmussenip Højskolia's bestyrelse ønsker dog samtidig at påpege, at der er store udfordringer forbundet med forslaget, hvorfor der ønskes en tidshorizont på 1 år for så vidt angår virkeliggørelse af de i forslaget anførte forhold omkring udbydelse af kompetencegivende undervisning.

Bestyrelsen ønsker samtidig mulighed for at folkehøjskolen kan få støtte til at finansiere ansættelse af personer med f.eks. en socialrådgiveruddannelse eller lignende i forhold til at varetage ressourcensvage elevers behov. Det skal i den sammenhæng erindres, at folkehøjskolerne jo netop ikke ved en eventuel vedtagelse af forslaget, dermed også forpligtes til at udnytte de øgede muligheder for at udbyde kompetencegivende undervisning, idet folkehøjskolerne selv bestemmer, om man vil udnytte mulighederne og i givet fald hvornår. Herudover vil folkehøjskolerne fortsat kunne benytte sig af de støttemuligheder, der allerede foreligger.

Knud Rasmussenip Højskolia ønsker samtidig, at begrebet demokratisk skal indgå i forslaget § 1, stk. 1 vedrørende folkehøjskolernes formålsbestemmelse, hvilket skyldes, at man har erfaret, at navnlig mange unge borgere ikke interesserer sig for politik, ligesom folkehøjskolerne er samfundets skoler, hvorfor man under folkehøjskoleophold også bør beskæftige sig med samfundets virke og historie. Det anføres i forlængelse heraf, at samfundet har behov for ”vågne og meningstilkendegivende mennesker”, hvilket folkehøjskolerne bør bidrage til.

Uanset en principiel tøven med hensyn til at regulere folkehøjskolernes værdigrundlag fra centralt hold, er bemærkningen imødekommet. Dette skyldes, at det demokratiske element er en universel størrelse af grundlæggende betydning for det samfund, som folkehøjskolerne opererer i. Imødekommelsen af bemærkningen berører imidlertid ikke folkehøjskolernes selvstændige status og kompetence til selv at fastsætte eget værdigrundlag, hvilket Knud Rasmussenip Højskolia også udtrykker tilfredshed med.

Endvidere foreslår Knud Rasmussenip Højskolia, at der etableres mulighed for at have 2 forstandere på en folkehøjskole, henset til de øgede opgaver. Dette er ikke blevet indarbejdet i forslaget, eftersom oprettelse af endnu en forstanderstilling ikke har været forudsat i forbindelse med forslaget udarbejdelse. Hertil kommer, at det påhviler folkehøjskolerne selv i disse egenskaber som selvejende institutioner at organisere opgaveløsningen, ligesom forslaget i øvrigt eller ikke pålægger folkehøjskolerne at påtage sig yderligere opgaver, idet forslaget alene skaber muligheder herfor.

Knud Rasmussenip Højskolias bestyrelse nævner herudover, at man har gode muligheder for at indgå i samarbejdsaftaler med relevante uddannelsesinstitutioner med henblik på at realisere de i forslaget angivne undervisningsmuligheder, ligesom der også i området er en række større offentlige virksomheder, som der kunne sikres samarbejde med.

Knud Rasmussenip Højskolias bestyrelse finder ligeledes, at det bør fremgå af forslaget, at forretningsudvalget skal inddrages og tages med på råd ved ansættelser og afskedigelser. Dette er ikke indarbejdet i forslaget, idet forretningsudvalget er en del af bestyrelsen, som herefter selv må organisere sit arbejde i forbindelse med bestemte sagstyper, ligesom folkehøjskolen, hvis det alligevel ønskes, frit kan indsætte en sådan bestemmelse i vedtægten.

Knud Rasmussenip Højskolia anfører også, at der bør ydes uddannelsesstøtte til elever på grundlag af afgangsprøver. Det skal hertil anføres, at der i medfør af forslaget § 20, stk. 1 er mulighed for tildeling af uddannelsesstøtte for elever på folkehøjskoleophold, der opfylder betingelserne i Selvstyrets bekendtgørelse om uddannelsesstøtte.

Knud Rasmussenip Højskolia foreslår herudover, at der i medfør af forslaget forsøgsbestemmelse i form af § 22 afsættes midler, som kan søges af folkehøjskolerne med henblik på at kunne udvikle deres virksomhed. Dette er ikke imødekommet, idet bemærkningen først og fremmest er et finanslovsanliggende, ligesom forsøgsbestemmelsen retter sig mod eksempelvis fravigelse af bestemte materielle bestemmelser i forslaget.

Kommuneqarfik Sermersooq anfører i kommunens høringssvar i modsætning Qeqqata Kommunia, at Kommuneqarfik Sermersooq er generelt positiv over for lovforslaget. Kommunen bemærker i den forbindelse, at forslaget ikke antages at få direkte økonomiske konsekvenser for Grønlands Selvstyre eller kommunerne, idet forslaget fastlægger de principielle rammer for, at folkehøjskolerne efter aftale med andre uddannelsessteder eller myndigheder vil kunne

udbyde supplerende hold på allerede eksisterende uddannelser eller alternativt udvikle nye uddannelser eller kurser.

Kommunen ønsker imidlertid også, at Grønlands Selvstyre bør kunne forpligtes til at bidrage økonomisk vedrørende en eventuel tilpasning af eller etablering af de fysiske forhold, faciliteter m.v., hvis dette måtte vise sig nødvendigt. Det skal hertil gentages, at forslaget som nævnt alene fastsætte materielle regler om en udvidelse af folkehøjskolernes formålsbestemmelse, hvorfor forslaget ikke indeholder forudsætninger om eventuelle etableringsomkostninger i fald, der på baggrund af aftaler med eksempelvis andre uddannelsesinstitutioner gøres brug af de muligheder, som forslaget giver tilladelse til. Midler til imødegåelse af de af Kommuneqarfik Sermersooq nævnte behov vil derfor være et selvstændigt spørgsmål, som Inatsisartut selvsagt kan vælge at inddrage i sine overvejelser i relation til finanslovsarbejdet.

Endvidere anfører Kommuneqarfik Sermersooq, at der bør være et solidarisk fordelingsprincip, idet der for den enkelte kommune kan opstå behov for etablering af flere folkehøjskoler i flere byer. Kommunen tilføjer i den forbindelse, at folkeskoleundervisning, kompetenceudvikling og uddannelser er et anliggende for Naalakkersuisut, som udbyder disse til de enkelte kommuner. Det skal hertil anføres, at forslaget ikke rummer nogen forudsætninger om etablering af nye folkehøjskoler, hvorfor bemærkningen næppe har relevans i forhold til den konkrete behandling af forslaget som sådan. I øvrigt kan det tilføjes, at folkeskolen i lige så høj grad er et kommunalt anliggende som et anliggende for Naalakkersuisut, jf. den gældende landstingsforordning om folkeskolen.

Bemærkninger til lovforslagets enkelte bestemmelser

Til § 1

Bestemmelsen er en delvis videreførelse af den gældende landstingsforordnings formålsbestemmelse, jf. § 1 i landstingsforordning nr. 9 af 21. maj 2002 om folkehøjskoler. Som følge af forslaget overordnede formål i form af at øge antallet af institutioner, der kan tilbyde kompetencegivende undervisning, foreslås formålsbestemmelsen udvidet, hvorefter folkehøjskolerne også i videre udstrækning end nu vil kunne udbyde kompetencegivende undervisning.

Til stk. 1

Forslagets § 1, stk. 1 er i al væsentlighed en videreførelse af den gældende landstingsforordnings § 1 og er udtryk for substansen ved den traditionelle folkehøjskolevirksomhed, som knytter sig til den almindelige undervisning. Bestemmelsen betyder, at adgangen til iværksættelse af kompetencegivende undervisning ikke skal berøre folkehøjskolernes almindelige virksomhed.

Bestemmelsen skal sikre, at folkehøjskolerne kan tilbyde befolkningen mulighed for almindelig undervisning inden for det kulturelle, uddannelses- og forskningsmæssige område, ligesom skolerne gennem undervisningen skal udgøre en del af den generelle folkeoplysning.

Ved almindelig forstås i denne sammenhæng, at folkehøjskolerne skal medvirke til at sikre befolkningen mulighed for et vidensløft, og at almindelig står i modsætning til en specifikt kompetencegivende undervisning.

Almindelig som begreb må samtidig knyttes til elementer som opdragelse og undervisning, ligesom begrebet i pædagogisk henseende typisk opfattes som dannelse, der intellektuelt, emotionelt, socialt og fysisk fremmer hele personlighedens udvikling. Endvidere kan det nævnes, at eleverne for så vidt angår almindelig undervisning oftest ikke har bestemte eller ens mål med deres deltagelse i undervisningen, ligesom fokus typisk ikke retter sig mod en bestemt målbar faglighed.

Endvidere er den gældende bestemmelse blevet suppleret med betegnelsen ”demokratisk” til beskrivelse af karakteren af den almindelig undervisning, hvilket er sket på baggrund af høringsvar fra Knud Rasmussen og Højskolen, jf. nærmere de almindelige bemærkninger afsnit 7 vedrørende forslaget høringsvar. Tilføjjelsen skyldes, at det demokratiske element er en universel størrelse af grundlæggende betydning for det samfund, som folkehøjskolerne opererer i.

Med hensyn til bestemmelsens henvisning til folkehøjskolernes selvvalgte værdigrundlag skal dette ses i sammenhæng med, at folkehøjskolerne kan være etableret på forskellige pædagogiske idéer eller livsholdninger, som den enkelte skoles pædagogik og praksis vil bygge på, selv om skolernes fælles virke baserer sig på almindelig undervisning.

Det bør i den sammenhæng fremhæves, at det ikke er hensigten, at eleverne skal tilegne sig folkehøjskolens selvvalgte værdigrundlag, men at eleverne selv bliver i stand til at formulere deres egne værdier i overensstemmelse med deres selvstændige værdier.

Det fremgår endvidere af bestemmelsens 2. pkt., at folkehøjskolerne på trods af undervisningens almindennende karakter ikke er afskåret fra at give et enkelte fag eller faggrupper en fremtrædende placering inden for rammerne af hovedformålet, som altså er almindennende undervisning.

Dette betyder, at folkehøjskolerne kan tilbyde ophold, hvor eksempelvis musiske, idrætslige eller kunstneriske fag får en fremtrædende rolle i forhold til hovedformålet, som består af den almindennende undervisning.

Til stk. 2

Bestemmelsen udgør en nyskabelse i forhold til den gældende retstilstand. Bestemmelsen skal sikre hjemmel til, at folkehøjskolerne kan udbyde kompetencegivende undervisning inden for praktisk-musiske og kreative fag. Der tænkes i den forbindelse på undervisning inden for eksempelvis formning, sløjd, musik, drama, rytmik, håndarbejde m.v.

Endvidere tilsigter forslaget at udgøre hjemmelsgrundlag for en videreførelse af den nuværende kvindehøjskole, som udbydes af Knud Rasmussenip Højskolia på baggrund af forsøgsbestemmelsen i den gældende landstingsforordning. Herved vil Kvindehøjskolens aktiviteter kunne gøres permanente.

I forhold til kravet om, at undervisningen skal være kompetencegivende, sigtes der til, at undervisningen skal bibringe eleven mere end, hvad en elev almindeligvis må antages at tilegne sig på grundlag af almindennende undervisning.

Derudover skal den kompetencegivende undervisning kunne benyttes som afsæt til beskæftigelse eller anden uddannelse. Bestemmelsen regulerer ikke selv indholdet af den undervisning, der kan tilbydes, idet dette forudsættes at ske i de uddannelsesplaner, som folkehøjskolerne skal udarbejde med henblik på Naalakkersuisuts, hvilket i praksis vil sige Departementet for Kultur, Uddannelse, Forskning og Kirkes godkendelse.

Til stk. 3

Bestemmelsen er ny og har til hensigt at skabe udtrykkeligt hjemmelsgrundlag med henblik på at kunne udbyde undervisning med henblik på aflæggelse af folkeskolens afsluttende evalueringer, anden adgangsgivende undervisning og undervisning i gymnasiale enkeltfag eller i erhvervsmæssige grunduddannelser.

Med hensyn til adgangen til at udbyde anden adgangsgivende undervisning skal dette forstås således, at folkehøjskolerne kan beslutte at undervise på faglige områder, der svarer til optagelseskravene på bestemte formelle uddannelser.

Det kan eksempelvis dreje sig om forberedelse til socialpædagog- eller journalistuddannelsen, eller andre formelle uddannelser, ligesom det i den forbindelse vil være et krav, at undervisningen udbydes i samarbejde med den pågældende institution, som undervisningen skal søge at forberede optagelse til, jf. nærmere § 1, stk. 4.

Bestemmelsen kan også hjemle adgang til at udbyde kortere undervisningsforløb i form af eksempelvis PKU-kurser (Projekt Kompetenceudvikling for ikke faglærte) eller AEU-kurser (Anerkendt Erhvervsuddannelseskurser), hvilket i givet fald ske i samarbejde med Piareersarfiit, jf. bestemmelsens stk. 4.

For så vidt angår folkeskolens afsluttende evalueringer og de øvrige i bestemmelsen nævnte uddannelser, er det et krav, at undervisningen står mål med den undervisning, der almindeligvis kræves i f.eks. folkeskolen, et gymnasium eller en branche- eller erhvervsskole.

Det forhold, at undervisningen rent fysisk foregår på en folkehøjskole, ændrer således ikke på de krav, der stilles til undervisningen. Med andre ord skal undervisningen have mindst samme kvalitet som i f.eks. folkeskolen eller i gymnasiet, uden at dette skal begrænse højskolernes mulighed for selv at udforme undervisningen.

Bestemmelsens 1.pkt., sidste led om, at undervisningen skal foregå efter de herom gældende regler, knytter sig først og fremmest til de undervisningsplaner, der gælder for den pågældende uddannelse. Folkehøjskolerne har således en mulighed for at udbyde de nævnte undervisningsformer, men har i givet fald også en pligt til at sikre, at undervisningen er i overensstemmelse med, hvad der er nedfældet i uddannelsesplanerne. Undervisningen skal dermed tilrettelægges således, at den forbereder eleven til at kunne indfri de til enhver tid gældende krav, der stilles i forhold til den pågældende uddannelse.

Til stk. 4.

Bestemmelsen fastslår, at adgangen til at udbyde kompetencegivende undervisning for så vidt angår folkeskolens prøveforberedende undervisning med henblik på folkeskolens afsluttende evalueringer, anden adgangsgivende undervisning, undervisning inden for erhvervmæssige grunduddannelser samt undervisning i gymnasiale enkeltfag er betinget af, at der etableres et samarbejde herom med en uddannelsesinstitution eller myndighed, under hvis regi den aktuelle undervisning normalt udbydes.

Hvis det f.eks. drejer sig om undervisning i sproget engelsk på gymnasialt niveau, kræves et samarbejde med et gymnasium eller anden uddannelsesinstitution, der udbyder uddannelsen på det omhandlede niveau. På baggrund af bestemmelsen sikres et bestemt kvalitetsniveau, ligesom en sådan samarbejdsaftale forudsætter, at folkehøjskolen kan beskrive og eventuelt dokumentere sit faglige indhold over for den uddannelsesinstitution m.v., som samarbejdsaftalen indgås med.

Samarbejdsaftalen skal samtidig angives i de uddannelsesplaner, der skal tilsendes Naalakkersuisut med henblik på sidstnævntes godkendelse, jf. § 9, stk. 4 og § 15, stk. 2.. Endvidere skal samarbejdsaftalen indeholde en stillingtagen til spørgsmålet om afholdelse af afsluttende evaluering, prøve eller eksamen, jf. nærmere forslaget § 4, stk. 2.

Bestemmelsen skaber samtidig mulighed for, at f.eks. et gymnasium henlægger undervisningen i et fag til en folkehøjskole, således at den pågældende undervisning kan medregnes i elevernes ugentlige timetal. Samarbejdet kan i øvrigt også foregå således, at det reguleres i samarbejdsaftalen, at et højskoleophold kan give merit i forhold til den aktuelle uddannelse.

Samarbejdsaftaler, hvor den uddannelsessøgende kombinerer sin uddannelse med et højskoleophold, kan bl.a. tænkes anvendt, hvis det vurderes, at den uddannelsessøgende har behov for at skifte miljø, og at et ophold på en folkehøjskole kan virke motiverende eller afklarende for de uddannelsessøgende.

Det forudsættes i den forbindelse, at den pågældende højskole skal udbyde uddannelserne til samme pris, som gælder for de etablerede uddannelser, jf. også nedenfor under bemærkningerne til § 16, stk. 1. Lovgivningen vil således ikke medføre en øget udgift for Landskassen set i forhold til oprettelse af et hold på samme uddannelse på allerede eksisterende uddannelsessteder, såfremt aktiviteten erstatter en aktivitet, der ellers ville være afholdt på eksisterende uddannelsessteder. Der henvises i øvrigt til beskrivelsen af forslaget økonomiske konsekvenser.

At Naalakkersuisut skal godkende samarbejdsaftalen, jf. bestemmelsens 2. pkt. beror på hensynet til, at ansvaret for den overordnede hensigtsmæssighed af tilrettelæggelsen af uddannelsesområdet påhviler Naalakkersuisut. Dette hænger ligeledes sammen med, at spørgsmålet om valg af uddannelsestype ved folkehøjskolerne vil være et anliggende for Naalakkersuisut efter nøje overvejelser og indstillinger i forhold til uddannelsestype, uddannelsernes omfang samt økonomiske forhold fra styregruppen for den ekstraordinære uddannelsesindsats.

Til stk. 5

Det foreslås, at Naalakkersuisut bemyndiges til i bekendtgørelsesform at foretage en nærmere regulering af de i § 1, stk. 1-4 nævnte forhold. Bestemmelsen skal danne grundlag for f.eks. at fastsætte regler om omfanget af enkelte fag eller faggrupper i forhold til den almindelige undervisning, jf. § 1, stk. 1, 2. pkt., hvorimod bestemmelsen ikke er møntet på at kunne regulere spørgsmålet om højskolernes selvvalgte værdier. Defineringen af dette spørgsmål er nemlig helt overladt til folkehøjskolerne selv, ligesom bestemmelsen ikke forudsættes anvendt på at regulere begrebet almindelig undervisning.

Endvidere kan bestemmelsen anvendes til at fastsætte regler vedrørende kompetencegivende undervisning med respekt af den regulering, der måtte følge af anden lovgivning. Adgangen til at fastsætte f.eks. indholdsmæssige regler i forhold til kompetencegivende undervisning kan således alene ske, såfremt der er tale om forhold, der ikke allerede er reguleret af særlige regler for den pågældende uddannelse. Herudover kan bestemmelsen benyttes til at fastsætte regler, hvori der opstilles krav til indgåelse af de i forslaget § 1, stk. 4 nævnte samarbejdsaftaler, herunder i relation til formkrav og dokumentation.

Til § 2

Bestemmelsen er ny, og har til hensigt at skabe mulighed for et fleksibelt samarbejde mellem folkehøjskoler og andre aktører inden for uddannelsesområdet i form af andre uddannelsesinstitutioner, virksomheder eller offentlige myndigheder. Realisering af indholdet af bestemmelsen forudsætter, at der indgås en aftale herom med en relevant uddannelsesinstitution mv., jf. forslaget § 1, stk. 4, og at henlæggelsesaftalen herefter godkendes af Naalakkersuisut, hvilket i praksis vil sige Departementet for Kultur, Uddannelse, Forskning og Kirke.

Henlæggelse af undervisning kan sammenstykes, således at den individuelt kan tilpasses den enkelte folkehøjskoles kapacitet, den pågældende uddannelses struktur og den pågældende uddannelsesinstitution m.v., som henlæggelsesaftalen indgås med.

Der er i den forbindelse ikke indsat nogen begrænsninger i forhold til den undervisning, der på grundlag af bestemmelsen kan henlægges. Henlæggelse kan således ske både i forhold til almindelig og kompetencegivende undervisning.

Til § 3

Bestemmelsens 1. pkt. er en videreførelse af den gældende landstingsforordnings § 2, 1. pkt. Bestemmelsens 1. pkt. refererer til folkehøjskolernes særkende, som består i, at undervisningen finder sted på grundlag af fysisk ophold på folkehøjskolen i form af den særlige kostskolemodel. Bestemmelsen betyder, at folkehøjskolerne således har en pligt til at indlogere elever, der optages med henblik på undervisning. Bestemmelsen afspejler samtidig folkehøjskolernes status som selvejende institutioner, jf. § 8, stk. 1, idet det er folkehøjskolerne, der selvstændigt optager eleverne.

Det fremgår derudover af bestemmelsens 2. pkt., som er en delvis videreførelse af § 2, 2. pkt. i den gældende landstingsforordning, at Naalakkersuisut i bekendtgørelsesform kan regulere fremgangsmåden i forbindelse med ansøgninger og optagelse af elever. En sådan bekendtgørelse kan imidlertid først udstedes efter, at der er indhentet en udtalelse fra folkehøjskolerne, hvilket i praksis betyder, at folkehøjskolerne skal have haft forelagt den planlagte regulering og have haft lejlighed til at fremkomme med bemærkninger hertil. Det er således ikke en betingelse, at der rent faktisk afgives en udtalelse.

En sådan bekendtgørelse kan ligeledes indeholde betingelser for optagelse af elever, herunder krav, som en elev skal opfylde for at kunne komme i betragtning til en bestemt undervisning. Det kan dreje sig om optagelsesbetingelser ud fra en bedømmelse af elevens tidligere beskæftigelse ligesom der også kan fastsættes kvotemæssige begrænsninger.

Til § 4

Bestemmelsen er ny.

Til stk. 1

Bestemmelsens 1. pkt. fastslår, at folkehøjskolernes adgang til at udbyde kompetencegivende undervisning skal ske med respekt af eventuelle generelle retsfor skrifter, som måtte regulere undervisningen. At nærværende forslag åbner op for, at undervisning i relation til bestemte uddannelser kan ske i folkehøjskoleregi, ændrer således ikke på de krav, der måtte stilles af anden lovgivning. Hvis en folkehøjskole eksempelvis vælger at udbyde undervisning i et gymnasialt enkeltfag, vil skolen stadig være forpligtet af f.eks. bestemmelser i gymnasielovgivningen, der måtte regulere undervisningen.

Det foreslås i bestemmelsens 2. pkt., at Naalakkersuisut bemyndiges til i bekendtgørelsesform at regulere gennemførelsen af de folkeskoleophold, som Selvstyret yder støtte til. Denne regulering skal dog ske med respekt af de regler, som allerede gælder for visse uddannelser, jf. bestemmelsens 1. pkt. Der er ingen umiddelbare planer om at benytte bestemmelsen, som først og fremmest tænkes anvendt i forhold til undervisning, som ikke allerede er regulere ved andre regler.

Til stk. 2

Det fremgår af bestemmelsen, at elever, der gennemgår kompetencegivende undervisning, skal have mulighed for at blive indstillet til en afsluttende evaluering, prøve eller eksamen. Der er således alene tale om en ret og ikke en pligt til at tage en afsluttende evaluering, prøve eller eksamen. En elev skal således have mulighed for at afslutte undervisningen med en afsluttende evaluering, hvis det drejer sig om undervisning på folkeskoleniveau. Om undervis-

ningen afsluttes med en afsluttende evaluering, eksamen eller prøve afhænger af, hvilken uddannelsestype undervisningen knytter sig til. En elev vil således ikke være berettiget til at aflægge prøve inden for den pågældende uddannelse, når det fremgår af reglerne for uddannelsen, at uddannelsen ikke afsluttes med en prøve.

Bestemmelsen tager ikke stilling til, om en sådan afsluttende evaluering, eksamen eller prøve skal foregå på folkehøjskolen, idet dette må afgøres i samarbejde med den institution eller myndighed, under hvis regi undervisningen normalt udbydes, jf. nærmere forslaget § 1, stk. 4.

Det skal imidlertid hertil bemærkes, at afholdelse af prøver og eksamener er administrativt belastende og involverer en række formelle problemstillinger vedrørende klageadgang, opkobling til centrale databaser m.v., ligesom godkendelse af f.eks. prøve- eller eksamensafholdelse kan medføre eksterne krav til folkehøjskolens forstander. I modsætning hertil står overvejelse vedrørende hensynet til at lade eleverne aflægge prøve, gå til eksamen m.v. i det miljø, som de er fortrolige med fra den daglige undervisning.

Det foreslås herudover, at Naalakkersuisut bemyndiges til i bekendtgørelsesform at fastsætte regler om undervisningens afslutning med respekt af eventuel anden lovgivning, der måtte regulere forholdet. Bestemmelsen kan bl.a. benyttes til at bestemme, hvor den afsluttende evaluering m.v. skal afvikles, ligesom der kan fastsættes bestemte krav til folkehøjskolen som forudsætning for, at evalueringen m.v. finder sted på folkehøjskolen. Det kan eventuelt dreje sig om faciliteter i forbindelse med f.eks. prøveafholdelse og særlige krav, herunder om kvalifikationer til det personale, der skal bistå ved afholdelse af prøver, eksamen m.v.

Selve ansvaret for afholdelsen af den afsluttende evaluering, prøve eller eksamen skal bestemmes i samarbejdsaftalen med den uddannelsesinstitution eller myndighed, under hvis regi undervisningen normalt udbydes, hvis det drejer sig om den i forslaget § 1, stk. 3 nævnte undervisning. For så vidt angår undervisning i henhold til forslaget § 1, stk. 1, vil ansvaret for afholdelse af afsluttende evaluering, prøve eller eksamen påhvile folkehøjskolen.

Til § 5

Bestemmelsen er ny.

Bestemmelsen er udtryk for, at eleverne har krav på at kunne dokumentere, at de har gennemgået et undervisningsforløb i højskoleregi. Bestemmelsen knytter sig til aktiviteterne i forbindelse med folkehøjskoleopholdet, herunder gennemført undervisningsforløb, men omfatter som udgangspunkt ikke eksempelvis eksamensbevis, bevis for bestået prøve og lignende. Disse vil være reguleret af andre regler, hvilket drejer sig om den lovgivning eller andre regler, som undervisningen knytter sig til. Beviset kan ligeledes være udformet som et kompetencepapir, der beskriver de kompetencer, eleven har opnået.

Det fremgår herudover af bestemmelsens 2. pkt., at Naalakkersuisut i bekendtgørelsesform kan fastsætte regler om beviset for folkehøjskoleopholdet både i relation til form, indhold og f.eks. hvornår beviserne skal udstedes, ligesom beviserne kan indeholde en beskrivelse af elevens gennemførelse af undervisningen.

Til § 6

Bestemmelsen er ny og har til hensigt at styrke rådgivning, støtte og vejledning af eleverne under højskoleopholdet. Bestemmelsens stk. 1 vedrører generel rådgivning, støtte og vejledning, mens bestemmelsens stk. 2 omfatter individuel rådgivning m.v.

Til stk. 1

Der indføres i stk. 1 en bestemmelse om, at folkehøjskolerne har pligt til at drage omsorg for de elever, som skolen har optaget og som dermed bor på skolen. Bestemmelsen skal altså ses i lyset af, at eleverne er væk hjemmefra, hvorfor der kan være behov for særlig støtte og omsorg. Den i bestemmelsen foreslåede pligt begrænser sig imidlertid til rådgivning, støtte og vejledning i forhold til gennemførelse af højskoleopholdet. Det kan i den forbindelse dreje sig om vejledning og støtte til personer, der af den ene af eller årsag har vanskeligheder ved at gennemføre folkehøjskoleopholdet.

Til stk. 2

Bestemmelsens 1. pkt. består af en pligt til for folkehøjskolerne at drage omsorg for den enkelte elev i form af at føre rådgivnings- og vejledningssamtaler med den enkelte elev. Indholdet af denne bestemmelse kan derfor ikke realiseres ved opslag eller fællesmøder, idet det forudsættes, at rådgivningen m.v. skal rettes direkte mod hver enkelt elev.

Det skal i den forbindelse bemærkes, at den omhandlede individuelle rådgivnings- og vejledningspligt m.v. afhænger af, om en elev har behov herfor. Det fremgår herudover af bestemmelsens 2. pkt., at Naalakkersuisut i bekendtgørelsesform kan fastsætte regler om den individuelle rådgivning, støtte og vejledning, hvilket omfatter både omfang og karakteren af rådgivningen m.v.

Til § 7

Bestemmelsen er ny og har til hensigt at fremhæve, at folkehøjskolerne kan iværksætte særlige tiltag inden for normalundervisningen, jf. § 1, når dette skønnes hensigtsmæssigt ud fra elevernes behov. Bestemmelsen skal ses i sammenhæng med, at der er i dag ikke er egentlige tilbud til personer med læse- og skrivevanskeligheder, der har forladt den undervisningspligtige alder.

Der er tale om en støtteforanstaltning og altså ikke en særlig aktivitet i form af en bestemt undervisning eller uddannelsesforløb, idet bestemmelsen har til hensigt at fremhæve, at de i forslaget § 1 nævnte undervisningsformer kan tilrettelægges ud fra særlige behov hos eleverne.

Støtten ydes således samtidig med gennemførelsen af den pågældende undervisning, således at de elever, der har behov for det, kan tilegne sig samme viden og kundskaber, som elever, der uden videre kan undervises på grundlag af den almindelige undervisningsform. Dette er ensbetydende med, at eleven ikke mister kontakten til indholdet af den almindelige undervisning, idet den pågældende elev deltager i den almindelige undervisning.

Bestemmelsen er dog ikke til hinder for, at folkehøjskolerne kan vælge at tilrettelægge den særlige undervisningsform uden for den almindelige undervisningstid. Dette kan ske ved at en

elev med særlige behov undervises gennem den almindelige undervisning, men samtidig modtager særlig støtte i et eller flere fag uden for det almindelige skema. Det skal herudover bemærkes, at det også vil være muligt for folkehøjskolerne at udbyde et helt undervisningsforløb, det være sig en hel klasse, som specielt tilrettelagt undervisning. Det kan f.eks. dreje sig om elever, der generelt har vanskeligt ved at følge den almindelige undervisningsform og derfor alle samles i en klasse for at deltage i eksempelvis prøveforberedende undervisning med henblik på aflæggelse af dele af folkeskolens afsluttende evalueringer.

Til § 8

Bestemmelsens stk. 1 er en delvis videreførelse af § 3 i den gældende landstingsforordning, der imidlertid hverken rummer bestemmelser vedrørende eksempelvis bestyrelsens udpegelse, kvalifikationer og udpegelsesperiode.

Til stk. 1

Bestemmelsen svarer overvejende til § 3 i den gældende landstingsforordning. Bestemmelsen svarer samtidig til de regler, der generelt gælder for selvejende institutioner, der retligt set er private enheder uden for Selvstyrets almindelige instruktionsbeføjelse.

Det er i den sammenhæng fundet hensigtsmæssigt at knytte nogle bemærkninger til selvejekonstruktionen og hvorledes denne retligt skal forstås. En selvejende institution er en juridisk person, som er karakteriseret ved, at den har en formue, som uigenkaldeligt er udskilt fra stifteren, at den har et eller flere formål, som er beskrevet i institutionens vedtægt, at den har en selvstændig uafhængig ledelse, at institutionen er bestemt til at virke over en længere periode eller i en periode, der fastsættes i vedtægten og at institutionen i lighed med private virksomheder følger årsregnskabslovgivningen.

Det afgørende i forhold til benævnelsen ”selvejende” består i, at institutionen drives med egen formue uafhængigt af andre, hvilket navnlig vil være stiftere, organisationer, andre institutioner, det offentlige m.v. Det forhold, at institutionen er et selvstændigt retssubjekt, medfører, at den med juridisk bindende virkning kan påtage sig forpligtelser og erhverve rettigheder, ligesom institutionen altså ikke i kraft af sine dispositioner kan forpligte eksempelvis Landskassen.

Som det også er tilfældet i forhold til folkehøjskolerne, er det almindeligt, at selvejekonstruktionen anvendes i forbindelse med tilskudsmodtagende virksomhed, således at den tilskudsydende part alene bevilger tilskud til institutionens drift, hvorefter institutionen inden for rammerne af eventuel lovgivning og bevillingsforudsætninger frit kan disponere over tilskuddet.

Selv om selvejende institutioner juridisk set ikke er en del af det offentlige, er det vigtigt at bemærke, at der inden for flere områder findes institutioner, der er omfattet af en sådan grad af offentlig regulering, at de kan opfattes som offentlige, uanset at de ud fra en retlig vurdering anses for privatretlige enheder.

Baggrunden for anvendelse af selvejekonstruktionen skyldes i det konkrete tilfælde et politisk ønske om i de konkrete tilfælde at placere en aktivitet i et selvstændigt retssubjekt, som er adskilt fra den offentlige formue og kontrol, kombineret med, at man forsat har villet bevare en betydelig kontrol med det pågældende retssubjekt. Dermed har det offentlige forsat mulighed for politisk ved anvendelse af institutionslovgivningen at udøve indflydelse på institu-

tionens aktiviteter. Folkehøjskolerne antages i øvrigt ud fra deres betydelige offentligretlige regulering at være omfattet af sagsbehandlings- og offentlighedsloven.

Bestemmelsen fastslår endvidere i overensstemmelse med gældende lovgivning, at bestyrelserne er folkehøjskolernes øverste myndighed. Det fremgår samtidig af bestemmelsen, at det overordnede ansvar for folkehøjskolernes samlede virksomhed påhviler bestyrelserne. Det kan heraf også udledes, at ansvaret for folkehøjskolernes dispositioner, herunder i forhold til eventuelle konsekvenser af disse, påhviler den samlede bestyrelse.

For så vidt angår bestyrelsens ansvar knytter dette sig til bestyrelsens forvaltning af Selvstyrets tilskud og andre tilskud samt folkehøjskolernes samlede varetagelse af opgaverne inden for folkehøjskolernes formål. Bestyrelsen er således ansvarlig for de beslutninger, den træffer. Det skal i den forbindelse bemærkes, at folkehøjskolerne kan søge tilskud hos andre end Selvstyret.

Det drejer sig i første omgang om dispositioner i relation til økonomi eller med økonomiske konsekvenser. I den forbindelse ligger der som udgangspunkt en pligt til at forvalte skolernes ressourcer, således at de bliver til størst mulig gavn for skolernes formål. Bestyrelsen vil herefter være ansvarlig over for Naalakkersuisut i forhold til de aktiviteter, der er bevilget midler til fra Landskassen.

Det vil endvidere være bestyrelsens ansvar at sikre sig, at folkehøjskolerne er organiseret således, at der opnås størst mulig effekt af de midler, der stilles til rådighed, og at de ansattes kompetencer anvendes og udvikles bedst muligt. Den konkrete opgavefordeling vil dog skulle varetages af folkehøjskolernes forstandere, jf. forslaget § 10, men inden for de af bestyrelserne udstukne overordnede retningslinier.

Det skal i den sammenhæng bemærkes, at bestyrelsesansvaret som udgangspunkt vil gælde for alle bestyrelsesmedlemmer. I forlængelse heraf skal det anføres, at bestyrelsesansvaret samlet set vil kunne anskues således, at dispositioner, som er normale og forretningsmæssige, ikke vil kunne aflede et ansvar. Med andre ord skal bestyrelsen handle fornuftigt og professionelt, og det er i den forbindelse ikke hovedreglen, at man drages personligt til ansvar for fejlpositioner af mere forretningsmæssig karakter.

Der foreslås i bestemmelsen indsat en antalsbestemmelse i forhold til bestyrelsessammensætningen. Det er i den forbindelse fundet mest hensigtsmæssigt at fastsætte størrelsen af bestyrelsen til mellem 5 og 7 medlemmer. Dette forventes at gøre bestyrelsen mere handlekraftigt.

Det fremgår endvidere af bestemmelsens 2. pkt., at det påhviler bestyrelsen at godkende budgettet, hvorved bestyrelsen er ansvarlig for den overordnede fordeling af midler på budgettet. Dette forstås som de samlede fællesudgifter og fordelingen på forskellige områder. Samtidig fremgår det af bestemmelsens 3. pkt., at det påhviler bestyrelsen at underskrive regnskabet, hvilket er ensbetydende med, at bestyrelsen godkender regnskabet.

Til stk. 2

Bestemmelsen svarer indholdsmæssigt til § 6, stk. 3, nr. 6 i den gældende landstingsforordning. Der er dog i forhold til sidstnævnte indsat en tidsmæssig begrænsning af udpegelsesperioden, hvilket imidlertid alene vil omfatte bestyrelser, der udpeges efter forslaget ikrafttrædelse. At bestyrelsen udpeges på baggrund af regler, der er fastsat i folkehøjskolernes egne

vedtægter, skal ses i lyset af folkehøjskolernes status som selvejende institutioner, hvilket betyder, at vedtægten udgør skolernes grundlæggende dokument. Herved fremhæves også folkehøjskolernes selvforvaltning i forhold til Selvstyret.

Til stk. 3

Bestemmelsen er ny og opstiller nogle kvalifikationskrav til bestyrelsens medlemmer med henblik på at sikre en professionalisering af bestyrelserne. På baggrund af folkehøjskolernes ansvarsområde, herunder de i forslaget nævnte nye aktiviteter og folkehøjskolernes juridiske status som selvejende institutioner og det hermed forbundne økonomiske ansvar er det fundet ønskeligt at styrke skolernes ledelse.

Dette søges først og fremmest sikret gennem en øget professionalisering af bestyrelserne ved at opstille krav om relevante færdigheder. I forlængelse heraf skal bestyrelserne bedst muligt kunne varetage folkehøjskolernes interesser ud fra undervisningsmæssige, herunder i forhold til kvalitet, økonomiske, faglige, ledelsesmæssige og organisatoriske kriterier. De i bestemmelsen angivne færdigheder er fastsat ud fra en vurdering af folkehøjskolernes samlede virksomhed og aktiviteter.

Endvidere er der på baggrund af bemærkning herom fra Inatsisartuts Bureaus Lovtekniske Funktion indsat en bestemmelse om, at folkehøjskolen forpligtes til at holde Naalakkersuisut orienteret om udpegelse af bestyrelsesmedlemmer. Herved er der mulighed for at vurdere, om folkehøjskolen opfylder kvalifikationskravene i bestemmelsens 1. pkt. Dette skal ses i lyset af, at opfyldelse af kvalifikationskravene er knyttet til spørgsmålet om godkendelse af folkehøjskolerne, jf. forslagets § 11, stk. 2, nr. 3.

Til stk. 4

Bestemmelsen er ny og er indsat med henblik på at sikre et tæt samarbejde mellem folkehøjskolens øverste ledelse og folkehøjskolens daglige ledelse i egenskab af skolens forstander. Herved tilstræbes det også, at forstander til stadighed holder sig orienteret om bestyrelsens beslutninger, planer og overordnede strategier. Bestemmelsen rummer ligeledes en forudsætning om, at bestyrelsen gerne skal udgøre en kilde til inspiration til folkehøjskolens daglige ledelse i form af først og fremmest skolens forstander. Det skal samtidig bemærkes, at der vil være tilfælde, hvor bestyrelsen kan beslutte at udelukke forstanderen fra deltagelse i bestyrelsesmøderne ud fra eksempelvis habilitetsspørgsmål.

For så vidt angår funktionen som bestyrelsens sekretær, forudsættes det, at forstanderen skal sikre sig forberedelse af dagsorden og nødvendige dokumenter for bestyrelsesformanden og afholder bestyrelsesmøderne, ligesom forstanderen skal sørge for, at der skrives referat af bestyrelsesmøderne. I den forbindelse kan forstanderen uddelegere de mere praktiske opgaver til andre ansatte.

At forstanderen ikke har stemmeret skyldes almindelige habilitetsbetragtninger, idet det er bestyrelsen, som besidder ansættelseskompetencen i forhold til forstanderen, jf. forslagets § 9, stk. 2, 1. pkt.

Til § 9

Bestemmelsen er en delvis videreførelse af § 4 i den gældende landstingsforordning og omhandler først og fremmet nogle af bestyrelsens opgaver.

Til stk. 1

Det fremgår af bestemmelsen 1. pkt., at bestyrelsen skal udstikke de overordnede rammer for folkehøjskolens virksomhed. Det kan eksempelvis dreje sig om strategiplaner og mere langsigtet planlægning, ligesom bestemmelsen også skal ses som en understregning af opgavefordelingen mellem folkehøjskolens bestyrelse og forstander. Endvidere forudsætter bestemmelsen, at bestyrelsen skal tage stilling til folkehøjskolens udvikling både på kort og på lang sigt.

For så vidt angår bestyrelsens fastlæggelse af aktivitetsplaner, jf. bestemmelsens 2. pkt. skal det tilføjes, at det i praksis vil være forstanderen, der udarbejder aktivitetsplaner for en given periode, eksempelvis for 1 år ad gangen. En aktivitetsplan forstås i den sammenhæng en plan over de aktiviteter, der skal iværksættes i den pågældende periode med henblik på bl.a. at skabe overblik over, hvornår forskellige opgaver løses og af hvem. En aktivitets plan omfatter således alle folkehøjskolens aktiviteter, mens undervisningsplaner derimod alene knytter sig til undervisningen i forhold til den konkrete uddannelse eller kursus. Endvidere kan det udledes af bestemmelsens 2. pkt. sidste led, at bestyrelsen over for Naalakkersuisut er ansvarlig for, at skolens aktiviteter er i overensstemmelse med formålsbestemmelsen, jf. forslaget § 1, herunder bekendtgørelse udstedt med hjemmel i § 1, stk. 5 og eventuelle undervisningsplaner, der knyttes til skolens undervisningsaktiviteter.

Til stk. 2

Bestemmelsen er en delvis videreførelse af § 4, stk. 2 i den gældende landstingsforordning og omhandler bestyrelsens kompetencer i forhold til forstanderen.

Bestemmelsens 1. pkt. er en gengivelse af § 4, stk. 2 i den gældende landstingsforordning og fastslår, at ansættelses- og afskedigelsesbeføjelsen i forhold til forstanderen henhører under folkehøjskolens bestyrelse. Bestemmelsen skal endvidere ses i lyset af det ansvar, der påhviler bestyrelsen som folkehøjskolens øverste myndighed. Bestemmelsen udspringer endvidere af hensynet til at sikre klare kommandolinier og referenceforhold og for at sikre forstanderens loyalitet over for bestyrelsen. Herved tilsigtes det, at der kan tilvejebringes et dynamisk samspil mellem forstanderen og bestyrelsen.

Bestemmelsens 2. pkt. er nyt og har til hensigt at etablere et fuldmagtsforhold mellem bestyrelsen og forstanderen, idet bestyrelsen kan pålægge forstanderen at udføre en række nærmere bestemte opgave på vegne af bestyrelsen. Det kan f.eks. dreje sig om udarbejdelse af undervisningsplaner, jf. forslaget § 9, stk. 4.

Dette fritager imidlertid ikke bestyrelsen for ansvaret for opgavernes udførelse. Bestyrelsen kan således ikke forskyde sit ansvar i forhold til bestemte opgaver, der påhviler bestyrelsen. Herudover foreslås indsat en udtrykkelig regulering af bestyrelsens adgang til at udstikke de generelle retningslinier for forstanderens aktiviteter.

Til stk. 3

Bestemmelsen er i det hele en videreførelse af § 4, stk. 3 i den gældende landstingsforordning. I overensstemmelse med hvad der almindeligvis gælder for selvejende institutioner, fremgår det af bestemmelsens 1. led, at det er bestyrelsen selv, der udarbejder en vedtægt for folkehøjskolen, der dog skal godkendes af Naalakkersuisut, hvilket i praksis vil sige Departementet for Kultur, Uddannelse, Forskning og Kirke, jf. forslaget § 11, stk. 2, nr. 1. Vedtægten vil bl.a. angive den præcise fremgangsmåde for udpegning af bestyrelsesmedlemmer.

Derudover fremgår det af bestemmelsens 2. led, at det også påhviler bestyrelsen at udarbejde en forretningsorden for dens virksomhed, hvilket har til hensigt at effektivisere bestyrelsesarbejdet sammenholdt med, at bestyrelsen altså dermed i vid udstrækning selv kan tilrettelægge vilkårene for bestyrelsesarbejdet.

Til stk. 4

Bestemmelsen er ny og har til hensigt at sikre, at Naalakkersuisut kan påse og vurdere indholdet af den undervisningsvirksomhed, som udøves i henhold til forslaget § 1, stk. 2 og 3 og som der kan ydes tilskud til. At folkehøjskolerne selv udarbejder undervisningsplanerne beror på overvejelser om, at den institution, som må antages af have den faglige ekspertise i forhold til indhold af undervisningen, også skal fastlægge den nærmere udformning af undervisningen.

Folkehøjskolerne antages derfor at være bedst egnet til at vurdere relevansen af forskellige elementer i undervisningen, hvorfor skolerne også bør foretage den nærmere beskrivelse af den undervisning, som institutionen ønsker at udbyde. Bestyrelsen vil endvidere kunne overlade det praktiske arbejde med udarbejdelse af undervisningsplaner til forstanderen, jf. forslaget § 9, stk. 2, 2. pkt.

Det skal samtidig bemærkes, at pligten til at udarbejde og fremsende undervisningsplaner med henblik på Naalakkersuisut godkendelse ikke gælder i forhold for undervisningsaktiviteter, på grundlag af undervisningsplaner, der allerede er blevet godkendt af Naalakkersuisut, jf. forslaget § 9, stk. 4, 2. pkt. Det kan i samme forbindelse oplyses, at der bl.a. inden for erhvervsuddannelsesområdet foreligger en række undervisningsplaner, der dog i den sammenhæng benævnes uddannelsesplaner, i relation til undervisnings- og uddannelsesaktiviteter, som er blevet godkendt.

Det påhviler herefter Naalakkersuisut at tage stilling til en godkendelse af undervisningsplanerne, hvilket bl.a. sker ud fra en vurdering af relevansen af den pågældende undervisning, ligesom økonomiske, kvalitative elementer og spørgsmålet om, hvorvidt folkehøjskolen reelt antages at kunne gennemføre den pågældende undervisning i overensstemmelse med undervisningsplanen kan spille en rolle.

I bestemmelsens 3. pkt. forslås indsat en bemyndigelsesadgang således, at Naalakkersuisut kan udstede en bekendtgørelse, der fastsætter mere detaljerede regler om undervisningsplaner. Det kan dreje sig om fastsættelse af frister for disses modtagelse, ligesom der også fastsættes regler om, hvilke elementer, undervisningsplanerne skal indeholde. Disse kan omfatte krav om en præcis beskrivelse af den påtænkte undervisning, undervisningens relevans i forhold til det grønlandske samfund som sådan, finansierings spørgsmål, læreplaner m.v.

Bestemmelsen forudsættes anvendt på udarbejdelse af tværgående regler, der klart fastlægger de generelle retningslinier for, hvad en uddannelsesplan skal indeholde, hvorfor en sådan bekendtgørelse altså ikke udstedes i tilknytning til hver enkel undervisningsaktivitet. Som det fremgår, vil en sådan bekendtgørelse også kunne indeholde regler om tilbagetrækning af en godkendelse af en undervisningsplan, hvilket kan blive aktuelt, hvis undervisningen ikke længere anses for relevant i forhold til den samfundsmæssige udvikling, herunder hvis undervisningen ikke længere anses for tidssvarende, økonomiske forhold, eller hvis undervisningsplanen ikke længere er anvendelig i forhold til den faktiske gennemførelse af undervisningen.

Til stk. 5

Bestemmelsen er ny. Bestemmelsen har til hensigt fremhæve bestyrelsens mulighed for at nedsætte udvalg efter behov med henblik på at samle personer med særlig ekspertise afhængig af, hvilke emner, der er tale om. Der kan i den forbindelse være tale om både permanente og ad hoc-udvalg. Bestemmelsen vedrører udvalg, der nedsættes på bestyrelsens eget initiativ. Nedsættelse af sådanne udvalg forskyder imidlertid ikke bestyrelsens ansvarsforhold.

Til § 10

Bestemmelsen er i al væsentlighed en videreførelse af § 5 i den gældende landstingsforordning, således at den foreslåede bestemmelse imidlertid er blevet suppleret med en udtrykkelig angivelse af en række opgaver, som forstanderen i praksis varetager i dag.

Til stk. 1

Bestemmelsen afgrænser forstanderens ansvar og kompetencer i forhold til bestyrelsen, ligesom bestemmelsen rummer en loyalitetsforpligtelse for så vidt angår forstanderens pligt til at søge bestyrelsens målsætninger og beslutninger realiseret igennem den daglige ledelse, jf. bestemmelsens nr. 4. Bestemmelsen præciserer samtidig, at det pædagogiske og undervisningsmæssige ansvar påhviler forstanderen, som altså samtidig skal sikre at den daglige ledelse sker i overensstemmelse med de af bestyrelsen udstukne overordnede retningslinier.

I forhold til det pædagogiske ansvar sigtes der navnlig til, at der skal sikres trygge, udfordrende og udviklende rammer ud fra folkehøjskolens værdigrundlag, samt iværksættelse af sociale aktiviteter og tilbud, som eleverne kan engagere sig i sammen med lærerne. Det pædagogiske element kan også knytte sig til fælles løsning af kreative og praktiske opgaver, kulturelle udfoldelser og andre fælles oplevelser, der understøtter den enkelte elevs udvikling, engagement og forståelse. Det undervisningsmæssige ansvar knytter sig derimod først og fremmest til spørgsmålet om, at undervisningen skal foregå i henhold til undervisningsplanerne, herunder at kvalificere eleverne i forhold til undervisningens formål.

Derudover skal forstanderen påse, at folkehøjskolen drives i henhold til relevant lovgivning andre regler, hvilket betyder, at forstanderen bl.a. skal sikre sig at undervisningen foregår i overensstemmelse med undervisningsplanerne, jf. bestemmelsens nr. 1. Bestemmelsens nr. 2 fastslår, at det påhviler forstanderen at sikre sig, at de undervisningsmæssige forhold er forsvarlige, hvilket både retter sig mod fysiske forhold som undervisningsmiljø i form af lokaler og tilstedeværelsen af nødvendige undervisningsmaterialer samt forhold vedrørende undervisere. Bestemmelsens nr. 3 opstiller krav om en tilfredsstillende økonomistyring på grundlag af den daglige ledelse.

Til stk. 2

Bestemmelsen er ny. Det foreslås, at forstanderen som en del af dennes opgaver i forhold til bestyrelsen skal fremkomme med forslag til hvilke undervisningstyper, uddannelser, kurser m.v., højskolen skal udbyde i det kommende år. Det vil herefter være bestyrelsen, som foretager godkendelse af programmet og som derfor træffer den egentlige afgørelse om folkehøjskolens program for det kommende år. Ved program for folkehøjskolens virksomhed i det kommende år (årsplan) sigtes til de mest centrale mål for folkehøjskolens virksomhed i det kommende år. Programlægningsen i form af årsplanen er i den forbindelse et redskab til at skabe overblik og demonstrere sammenhænge i folkehøjskolens aktiviteter. Dette kan samtidig være et bidrag til at alle på skolen får information i tide med henblik på at kunne yde de-

res indsats i forhold til centrale aktiviteter og begivenheder. Årsplanen er desuden et vigtigt led i etableringen af skolens historie, som alle medarbejdere skal forholde sig til og arbejde videre på, ligesom strategier og målsætninger eksponeres. Det kan hertil nævnes, at f.eks. en aktivitetsplan, jf. bemærkningerne ovenfor til forslagets § 9, stk. 1, kan indgå i det årlige program (årsplanen).

Til stk. 3

Bestemmelsen er i det hele en videreførelse af § 5, stk. 2 i den gældende landstingsforordning og begrundes ud fra hensynet til en utvetydig kommandostruktur, ligesom bestemmelsen skal sikre forstanderen den fornødne kompetence til at lede og instruere samtlige ansatte på folkehøjskolen. Bestemmelsen skal samtidig ses i lyset af forstanderens pligt i forhold til at implementere bestyrelsens beslutninger, hvorfor det er mest hensigtsmæssigt, at forstanderen også vælger det personale, der skal ansættes, herunder bestemmer personalets sammensætning, med henblik på at sikre de mest optimale ressourcer til løsningen af opgaverne.

Til stk. 4

Bestemmelsen er ny og betyder, at forstanderen holder bestyrelsen underrettet om den budget- og regnskabsmæssige situation i løbet af regnskabsåret efter retningslinier, der fastsættes af bestyrelsen. Derudover betyder bestemmelsen, at forstanderen er medunderskriver i forhold til regnskabet, som forstanderen således underskriver, inden det fremsendes til bestyrelsens til godkendelse, jf. § 8, stk. 1, 3. pkt.

At forstanderen medunderskriver skal sammenholdes med, at det typisk vil være forstanderen, der i praksis udarbejder regnskabet. Forstanderen, der har det daglige tilsyn med institutionens drift, godtgør således med sin underskrift over for bestyrelsen, at forstanderne indestår for regnskabet. Forstanderens medunderskrift har dog ikke indflydelse på spørgsmålet om bestyrelsesansvaret, hvorfor bestyrelsesansvaret således ikke forskydes til forstanderen på grund af dennes medunderskrift.

Til § 11

Bestemmelsen svarer i al væsentlighed til § 6 i den gældende landstingsforordning. Bestemmelsen regulerer både spørgsmålet om godkendelse af folkehøjskoler og betingelser om grundlag for tilskudsberettigelse.

Til stk. 1

Bestemmelsen er en videreførelse af § 6, stk. 1 i den gældende landstingsforordning.

Som det fremgår, har en folkehøjskole ikke et retskrav på godkendelse, idet godkendelse bl.a. beror på de nedenfor angivne betingelser for godkendelse.

Bestemmelsen fastsætter, at folkehøjskolernes tilskudsmuligheder forudsætter indfrielse af visse betingelser. Den første består i at blive godkendt af Naalakkersuisut, mens den anden betingelse drejer sig om at opfylde en række nærmere angivne krav, som er fastsat i forslagets §§ 13-16. Tilskud forudsætter herefter, at samtlige krav skal være opfyldt.

Det skal samtidig bemærkes, at de 2 eksisterende folkehøjskoler i form af Knud Rasmussen Højskolia og Sulisartuts Højskoliat er godkendte i henhold til den nu ophævede landstingsforordning nr. 1 af 16. oktober 1980 om folkehøjskoler, således at godkendelserne blev opret-

holdt i medfør af § 15, stk. 2 i den gældende landstingsforordning fra 2002. I forhold til nærværende forslag foreslås det af forslaget § 23, stk. 2, at de nævnte skolars godkendelse opretholdes, dog således at de omhandlede folkehøjskoler senest den 1. marts 2011 har fremsendt vedtægter til godkendelse i Departementet for Kultur, Uddannelse, Forskning og Kirke.

Til stk. 2

Bestemmelsen er en videreførelse af § 6, stk. 2 i den gældende landstingsforordning og fastsætter grundlaget for Naalakkersuisuts godkendelse af folkehøjskolerne. Godkendelse forudsætter, at alle de i bestemmelsen nævnte betingelser er opfyldt. Som det fremgår af bestemmelsens nr. 1, består den første betingelse af, at Naalakkersuisut er i stand til at godkende den af den pågældende folkehøjskole udarbejdede vedtægt, ligesom folkehøjskolen skal kunne godtgøre, at man råder over egnede lokaler og udstyr. Endvidere er der på baggrund af bemærkning herom fra Bureauet for Inatsisartuts Lovtekniske Funktion indsat et krav om, at folkehøjskolens bestyrelse også skal indfri de i forslaget § 8, stk. 3 nævnte kvalifikationskrav.

Naalakkersuisut, hvilket i praksis vil sige Departementet for Kultur, Uddannelse, Forskning og Kirke, skal først påse, om de i stk. 3 nævnte forhold er angivet i vedtægten. Der vil ikke kunne ske godkendelse af vedtægten, hvis ikke de i stk. 3 nævnte minimumskrav er opfyldt.

Til stk. 3

Bestemmelsen er en videreførelse af § 6, stk. 3 i den gældende landstingsforordning og fastsætter som nævnt under bemærkningerne til stk. 1 nogle forhold, som folkehøjskolen skal have reguleret i vedtægten med henblik på Naalakkersuisuts godkendelse. Bestemmelsen er således ikke en hindring i forhold til folkehøjskolernes ønske om at indarbejde andre relevante forhold i vedtægten. Det kan eksempelvis dreje sig om at indføre forhold vedrørende bestyrelsens forretningsorden, ligesom folkehøjskolens værdigrundlag også kan indføres i vedtægten.

Endvidere skal opmærksomheden henledes på det forhold, at vedtægten skal indeholde bestemmelser om udpegelse af bestyrelsesmedlemmer, herunder om hvem der er udpegningsberettigede, bestyrelsens funktionsperiode, jf. dog forslaget § 8, stk. 2, og fastsættelse af bestyrelsens størrelse, jf. § 8, stk. 1.

Til § 12

Bestemmelsen er i al væsentlighed en videreførelse af § 7 i den gældende landstingsforordning og regulerer spørgsmålet om tilbagekaldelse af en godkendelse af folkehøjskolerne.

Til stk. 1

Det fremgår af stk. 1, 1. pkt., at der kan ske tilbagekaldelse af en godkendelse af en folkehøjskole, hvis folkehøjskolens vedtægt ikke længere kan godkendes. Hvis de 2 eksisterende folkehøjskoler eksempelvis ikke kan opnå godkendelse af vedtægterne i forbindelse med fremsendelse af vedtægter senest den 1. marts 2011, jf. forslaget § 23, stk. 2, 2. pkt., vil dette være ensbetydende med, at folkehøjskolerne som sådan dermed ikke vil kunne godkendes.

Tilsvarende gælder, hvis det viser sig, at folkehøjskolerne ikke længere råder over tilfredsstillende undervisningsforhold, jf. forslaget § 11, stk. 2, nr. 2. Endvidere fremgår det af bestemmelsens 2. pkt., at der kan ske tilbagekaldelse af godkendelse, hvis det viser sig, at en

folkehøjskole ikke er i stand til at leve op til kravene i forslaget § 1 omkring folkehøjskolerens aktiviteter.

Det kan dreje sig om, at undervisningen ikke indfrier eksempelvis de krav, der almindeligvis stilles til undervisningen for den pågældende uddannelse, eller hvis det viser sig, at undervisningen f.eks. falder uden for de i forslaget § 1 hjemlede undervisningstyper. Det kan herudover dreje sig om, at en i forslaget § 1, stk. 4 nævnte samarbejdsaftale ikke længere eksisterer, ligesom det kan dreje sig om overtrædelse af regler fastsat i medfør af forslaget § 1, stk. 5.

Til stk. 2

Bestemmelsen er udtryk for nogle forudsætninger om proportionalitet i forhold til Naalakkersuisuts benyttelse af tilbagekaldelsesadgangen i stk. 1. Bestemmelsen betyder, at der først skal søges anvendt mindre vidtgående påbud om afhjælpning af de forhold, der har aktualiseret spørgsmålet om tilbagetrækning af godkendelse, førend der skrives til tilbagekaldelse af godkendelse.

Til § 13

Bestemmelsen er en videreførelse af § 8 i den gældende landstingsforordning og opstiller nogle yderligere betingelser, som godkendte folkehøjskoler skal opfylde for at kunne komme i betragtning til tilskud.

Bestemmelsens nr. 1 er begrundet i et overordnet ønske om udgiftsstyring for så vidt angår lønomkostninger, ligesom bestemmelsen afspejler et ønske om, at tilskuddet først og fremmest skal udmøntes i aktiviteter i henhold til forslaget § 1.

Bestemmelsens nr. 2 er udtryk for det forhold, at folkehøjskolerne retlig set er private enheder, som i forhold til ansættelsesforhold m.v. befinder sig uden for de vilkår, der gælder for ansatte i Grønlands Selvstyre. Derfor er der tilføjet bestemmelser om pension med henblik på at sikre forstanderen og lærere tilsvarende vilkår, som gælder inden for Grønlands Selvstyre.

Bestemmelsens nr. 3 begrundes i, at årsberetningen er et hensigtsmæssigt redskab for tilsynsmyndigheden med henblik på at følge og vurdere udviklingen på folkehøjskolen.

Bestemmelsens nr. 4 vedrørende Naalakkersuisuts godkendelse af folkehøjskolens aktivitetsplan er begrundet i ønsket om, at ressortmyndigheden skal kunne sammenholde folkehøjskolens aktiviteter med formålet for tilskuddet.

Til § 14

Bestemmelsen består helt overvejende af en videreførelse af § 9 i den gældende landstingsforordning og relaterer sig til folkehøjskolernes almindelige undervisning. Tilskudsreglerne i denne bestemmelse knytter sig således ikke til den kompetencegivende undervisning, jf. forslaget § 1, stk. 2-4. Der tilstræbes herved en videreførelse af den hidtidige praksis, dvs. med et fast tilskud, der kommer til udbetaling, hvis de i loven anførte minimumsbetingelser er opfyldt.

Det forhold, at minimum overskrides lidt eller meget er således uden betydning for tilskuddet. Hvis man derimod af den ene eller anden årsag kommer under minimum, skal der derimod være en mulighed for at reducere tilskuddet, hvilket dog ikke skal være en automatisk konsekvens af, at man er kommet under minimum. Dette beror på, at der kan være undskyldelige omstændigheder, der har bevirket den reducerede aktivitet. Bestemmelsen indeholder i den forbindelse en bemyndigelsesadgang til at fastsætte regler om tilskudsberegningen. Bemyndigelsen vil bl.a. kunne anvendes til at fastsætte regler, der omhandler reduktion i tilskuddet ved færre årselever og færre gennemførte undervisningsuger end det krævede minimum herfor. Bemyndigelsen vil derimod ikke kunne anvendes til at fastsætte regler om forøgelse af tilskuddet ved flere årselever og flere gennemførte undervisningsuger, da tilskuddet ikke på den vis er aktivitetsafhængigt.

Til stk. 1

Bestemmelsen opstiller nogle betingelser for tildeling af tilskud til folkehøjskolernes almen-dannende undervisning. Som nævnt afspejler reglerne den gældende retstilstand og den gæl-dende regulering af tilskud til folkehøjskolerne.

Betingelserne består af et krav om, at en folkehøjskole skal gennemføre mindst 36 ugers til-skudsberettigende undervisning fordelt på højst 2 folkeskoleophold. Derudover er det et krav, at et ophold skal vare mindst 13 uger, hvilket skyldes ønsket om sammenhæng med reg-lerne om uddannelsesstøtte, idet der alene kan ydes uddannelsesstøtte til uddannelser af en varighed på mindst 3 måneder, jf. Hjemmestyrets bekendtgørelse om uddannelsesstøtte. End-videre er det en betingelse, at den enkelte folkehøjskole har mindst 20 årselever. Som be-STEMMELSEN er affattet skal alle 4 betingelser være opfyldt.

Til stk. 2

Bestemmelsen definerer begrebet årselev, hvorved altså forstås en elev i 36 uger.

Til stk. 3

Bestemmelsen fastslår, at tilskuddet beregnes ud fra antal årselever og antal gennemførte til-skudsberettigede undervisningsuger. I den forbindelse fremgår det af stk. 4, at Naalakkersui-sut i bekendtgørelsesform kan fastsætte de nærmere regler om beregning af tilskuddet. Det er hensigten, at reglerne for beregning af tilskuddet skal svare til det på finansloven afsatte be-løb, såfremt skolerne opfylder de i stk. 1 nævnte betingelser.

Til stk. 4

Bestemmelsen består af en bemyndigelsesadgang på grundlag af hvilken Naalakkersuisut kan udstede en bekendtgørelse om udbetaling og forvaltning af tilskuddet. Bemyndigelsen i den gældende landstingsforordnings § 9, stk. 4 er i øvrigt ikke blevet udnyttet. Det forudsættes imidlertid, at bemyndigelsen i givet fald skal anvendes til at fastsætte nogle rammer og proce-durer, der giver Naalakkersuisut mulighed for at udøve den nødvendige kontrol på baggrund af Naalakkersuisuts tilsynsforpligtelse i forhold til selvejende institutioner, der modtager Landskassefinansierede bevillinger.

Det antages, at reglerne om opgørelse vil bestå af en kombination af folkehøjskolens indbe-retning af antallet af elever og Uddannelsesstøtteforvaltningens registrering af elevstøtte. I den forbindelse foreslås det i overensstemmelse med hvad der gælder i dag, at eleverne får rejsen betalt over uddannelsesstøttekontoen, jf. forslaget § 20, ligesom Uddannelsesstøttefor-

valtningen stadig vil registrere antallet af elever og varigheden af deres ophold på folkehøjskolen.

Til § 15

Bestemmelsen er ny og vedrører tilskud til de i forslaget § 1, stk. 2 nævnte kompetencegivende undervisningstyper, som altså omhandler kompetencegivende undervisning inden for de praktisk-musiske og kreative områder med henblik på at øge elevernes almene, faglige og personlige kvalifikationer. I forhold til eksempelvis den kompetencegivende undervisning, der omfattes af forslaget § 1, stk. 3, er der her tale om undervisning, der ikke allerede udbydes af andre institutioner m.v.

Til stk. 1

Bestemmelsen fastslår, at der også ydes tilskud til folkehøjskoler for kompetencegivende undervisning af elever på grundlag af et folkehøjskoleophold, ligesom det er et krav, at Naalakkersuisut har modtaget undervisningsplaner for den undervisning, som er grundlaget for tilskuddet. I forhold til kravet om 36 ugers tilskudsberettiget undervisningsvirksomhed skal det bemærkes, at dette kan ske ved, at undervisningen foregår på flere hold, der kører sideløbende. At undervisningen skal foregå som et folkehøjskoleophold, betyder, at eleverne skal bo på folkehøjskolen. Fordi der ikke er tale om en aktivitet, der i forvejen udbydes af andre eksempelvis uddannelsesinstitutioner, er der heller ikke fastsat nogen pris for de pågældende aktiviteter. Derfor må tilskuddet, jf. bestemmelsens 2. pkt., fastsættes på grundlag af de konkrete omstændigheder vedrørende uddannelsens karakter, indhold, omfang og antal af elever, som kan få indflydelse i forhold til prisfastsættelsen.

Til stk. 2

Bestemmelsen regulerer, hvad en undervisningsplan skal bestå af, ligesom kravene til undervisningsplaner svarer til, hvad der følger af hjemmestyrets bekendtgørelse om uddannelsesplaner inden for erhvervsuddannelsesområdet. En undervisningsplan skal herefter som minimum angive formålet med uddannelsen, herunder hvilke kompetencer, som eleven antages at opnå.

Endvidere skal undervisningsplanen beskrive, hvordan undervisningen er bygget op, både i forhold til indhold, omfang i form af et ugentligt timetal og varighed i uger m.v.

Til § 16

Bestemmelsen er ny og relaterer sig til de i forslaget § 1, stk. 3 nævnte muligheder for folkehøjskolerne til at kunne udbyde kompetencegivende undervisning efter aftale herom med den uddannelsesinstitution m.v., der normalt udbyder den pågældende undervisning. Det fastsættes, at tilskuddet svarer til det, som det koster at gennemføre undervisningen hos den institution m.v., der normalt udbyder den pågældende undervisning.

Til stk. 1

Det fremgår af bestemmelsens 1. pkt., at det er et krav, at undervisningen gennemføres som et folkehøjskoleophold, ligesom undervisningen skal foregå efter de undervisningsplaner, der gælder for uddannelsen. Det skal i den forbindelse bemærkes, at bestemmelsen jo i det hele omfatter eksisterende uddannelsesaktiviteter, hvorfor der typisk allerede vil foreligge uddannelsesplaner for de pågældende uddannelser.

Idet bestemmelsen i al væsentlighed omhandler undervisning, der allerede udbydes af andre uddannelsesinstitutioner m.v., må en flytning af aktiviteterne ikke betyde en fordyrelse af opgaveløsningen. Det fremgår på den baggrund af bestemmelsens 2. pkt., at tilskuddet svarer til det, som det vil koste at gennemføre undervisningen hos den uddannelsesinstitution m.v., der normalt udbyder undervisningen. Dette betyder, at tilskuddet i nogle tilfælde vil kunne aflæses svarende til et taxametertilskud, hvis et sådant aktivitetsafhængigt tilskud er fastsat for den pågældende uddannelse. I andre tilfælde beregnes tilskuddet ud fra de beregningsprincipper, som ligger bag beregningen af prisen for undervisningen på den pågældende uddannelse.

Hvis der er tale om, at en uddannelsesinstitution anmoder en folkehøjskole om at varetage undervisningen af et hold, som uddannelsesinstitutionen har fået tilskud til, vil det i praksis betyde, at uddannelsesinstitutionen betaler folkehøjskolen for at gennemføre undervisningen. Er der derimod tale om et eller flere hold yderligere, vil dette være ensbetydende med en aktivitetsudvidelse, hvorfor folkehøjskolen skal have tilskud svarende til prisen for de eller de hold, der undervises i.

Til stk. 2

Bestemmelsen består af en bemyndigelsesadgang, på grundlag af hvilken Naalakkersuisut kan udstede en bekendtgørelse, der nærmere bestemmer beregningen af tilskud udbetaling og administrationen af tilskud, ligesom der kan fastsættes regler om reduktion i tilfælde af mindre antal årselever og mindre antal gennemførte undervisningsuger.

Bemyndigelsen skal imidlertid benyttes med respekt for, hvad Inatsisartut måtte fastsætte i form af tekstanmærkninger på finansloven, idet tekstanmærkninger har lovkraft og derfor har forrang i forhold til administrative forskrifter.

Til § 17

Bestemmelsen består i al væsentlighed af en videreførelse af § 11 i den gældende landstingsforordning og omhandler tilskud i forbindelse med efteruddannelse af folkehøjskolernes lærerstab samt forstander. Bestemmelsen betyder, at tilskuddet ydes på grundlag af deltagelse i efter- og videreuddannelseskurser m.v., der har en umiddelbar sammenhæng med personkredsens arbejde på folkehøjskolerne.

Til stk. 1

Bestemmelse er en gengivelse af den gældende landstingsforordnings § 11, stk. 1 og betyder, at den nævnte persongruppe kan modtage tilskud på tilsvarende vilkår som folkeskolens ledere og lærere.

Til stk. 2

Bestemmelsen gengiver indholdet af § 11, stk. 2 i den gældende landstingsforordning. Bestemmelsen præciserer, at der kan ydes tilskud til aflønning af lærere og forstandere, der har helt eller delvist tjenestefri i forbindelse med efter- og videreuddannelsesforløb. Det pædagogisk ansatte personale på folkehøjskolerne vil på den baggrund kunne søge årskursus efter samme princip som folkeskolelærere eller eksempelvis deltage i kurser, der udbydes af f.eks. Ilinniarfissuaq og Inerisaavik, som begge hører under Ilisimatusarfik.

Til stk. 3

Bestemmelsen forudsætter, at det er den folkehøjskole, som forstanderen og lærerne er tilknyttet, der i første omgang vil lægge ud i forhold til udgifterne til efter- og videreuddannelse. På den baggrund præciseres det, at tilskuddet vil tilfalde den skole, der har afholdt udgifterne. Det skal i samme forbindelse bemærkes, at der er tale om tilskud, hvilket således ikke indeholder forudsætninger om, at tilskuddet skal dække samtlige omkostninger i tilknytning til efter- og videreuddannelsen.

Til stk. 4

Bestemmelsen er ny. Der foreslås indsat en bemyndigelsesadgang, hvorved Naalakkersuisut kan udstede en bekendtgørelse, der f.eks. opstillere yderligere betingelser for modtagelse af tilskud i forbindelse med de i stk. 1 og 2 nævnte efter- og videreuddannelseskurser m.v. Herudover kan der fastsættes regler om ansøgningsprocedurer, dokumentation for efter- og videreuddannelsesforløbet m.v.

Til § 18

Bestemmelsen er i al væsentlighed en videreførelse af § 10 i den gældende landstingsforordning og afspejler folkehøjskolernes privatretlige status i form af selvejende institutioner, som dermed juridisk set befinder sig uden for Selvstyret.

Til stk. 1

Bestemmelsen fremhæver folkehøjskolernes selvforvaltning i forhold til egne midler, hvorved folkehøjskolerne selv kan prioritere deres indsatser, skabe en egen profil og udvikle skolens produkter og kompetencer på baggrund af folkehøjskolernes værdigrundlag. Bestemmelsens 2. pkt. fastsætter imidlertid en grænse i forhold til selvforvaltningen, idet folkehøjskolernes bestyrelses kompetence til at disponere skal ske inden for rammerne af formålet med folkehøjskolerne, gældende lovgivning og øvrige regler.

Samtidig vil navnlig bevillingsmæssige forudsætninger, der knytter sig til tilskuddet, både for så vidt angår undervisning og antallet af elever indskrænke bestyrelsernes frie dispositionsadgang. Bestemmelsen skal derfor ses i sammenhæng med eksempelvis forslaget § 14, der bestemmer, at tilskuddet er afhængigt af antal af årselever og antal undervisningsuger, ligesom tilskudsberegningen i § 16 også repræsenterer begrænsninger i forhold til bestyrelsernes dispositionsfrihed.

Til stk. 2

Bestemmelsen er en videreførelse af § 10, 3. pkt. i den gældende landstingsforordning. Bestemmelsen foreslås videreført i overensstemmelse med, hvad der gælder for selvejende institutioner, der kan overføre midler fra et regnskabsår til det følgende regnskabsår. I den forbindelse vil uforbrugte midler kunne overføres til efterfølgende regnskabsår uden konsekvenser for bevillingens størrelse.

Til § 19

Bestemmelsen er ny og har til hensigt udtrykkeligt at regulere det forhold, at en folkehøjskole eksempelvis ikke gennemfører de aktiviteter, der ligger til grund for tilskuddet, ikke imødekommer påbud fra Naalakkersuisut som resultat af tilsynet eller i øvrigt ikke indfrier de krav, der stilles af lovgivningen. Dette vil aktualisere misligholdelsesbeføjelser i form af tilbagebetaling, tilbageholdelse af tilskud og ophør af tilskud.

Tilbagebetaling omhandler den situation, hvor tilskud, der er blevet bevilget og udbetalt, kræves tilbagebetalt.

Tilbageholdelse af tilskud retter sig mod bevilget men endnu ikke udbetalt tilskud, der tilbageholdes, indtil den pågældende folkehøjskole indretter sig i overensstemmelse med f.eks. et påbud.

Bortfald af tilskud omhandler derimod den situation, at tilskuddet er bevilget, men bortfalder på grund af folkehøjskolens misligholdelse af f.eks. bevillingsforudsætninger eller andre regler. Bestemmelsen tager ikke stilling til, hvilken misligholdelsesbeføjelse, der skal benyttes i det enkelte tilfælde.

Det vil herefter i princippet stå Naalakkersuisut frit at vælge blandt de nævnte, dog med respekt for den forvaltningsretlige proportionalitetsgrundsætning, der betyder, at valg af sanktion skal stå i et rimeligt forhold til misligholdelsen. Det følger endvidere af bestemmelsens 2. pkt., at misligholdelse også kan statueres, såfremt undervisningen ikke gennemføres i overensstemmelse med indholdet af undervisningsplaner.

Til § 20

Bestemmelsen er en videreførelse af den gældende landstingsforordnings § 12, dog således at adgangen til uddannelsesstøtte som følge af forslaget bestemmelser om kompetencegivende undervisning også vil omfatte elever, der gennemgår kompetencegivende undervisning og indfrier de i uddannelsesstøttereglerne fastsatte betingelser. Der er imidlertid ikke påtænkt nogen egentlige praksisændringer, idet der allerede ydes uddannelsesstøtte til personer, der gennemgår en kompetencegivende uddannelse i overensstemmelse med reglerne om uddannelsesstøtte.

Til stk. 1

Bestemmelsen fastlægger retningslinierne for uddannelsesstøtte i forbindelse med højskoleophold. Det fremgår allerede af den gældende landstingsforordnings § 12, stk. 1, at der kan ydes uddannelsesstøtte til elever, der gennemgår en almindende uddannelse, der varighedsmæssigt indfrier de herom fastsatte krav i uddannelsesstøttereglerne. Det fremgår modsætningsvist af bestemmelsens 2. pkt., at der ikke kan ydes uddannelsesstøtte i form af f.eks. landskassefinansierede studielån, godstransport eller i form af frirejser i sommerperioderne på baggrund af undervisning i forbindelse med folkehøjskoleophold.

Derimod vil der være adgang til øvrige typer af uddannelsesstøtte i form af f.eks. frirejser i forbindelse med undervisningens start, afbrydelse eller afslutning eller i tilfælde af sygdom eller dødsfald i elevens nærmeste familie, jf. reglerne om uddannelsesstøtte. Endvidere er der udtrykkelig hjemmel til at fratække kost og logi fra stipendiet. Den egentlige nyskabelse i forhold til den gældende retstilstand består således alene i, at adgangen til uddannelsesstøtte fremover også vil omfatte elever, der gennemgår en kompetencegivende uddannelse på grundlag af et folkehøjskoleophold.

Administrationen af ordningen forudsættes i overensstemmelse med gældende praksis at ske på baggrund af samarbejde mellem Uddannelsesstøtteforvaltningen og folkehøjskolerne.

Det skal i øvrigt bemærkes, at der for så vidt angår folkehøjskoleophold af mindre end 13 ugers varighed vil være mulighed for at yde tilskud i forbindelse med deltagelse i kurser og efteruddannelseskurser inden for erhvervsuddannelsesområdet i medfør af de regler, der gælder i henhold til lovgivningen om erhvervsuddannelser og kurser på erhvervsuddannelsesområdet.

Dette forudsætter, at folkehøjskolerne iværksætter kurser på erhvervsuddannelsesområdet i samarbejde med en branche- eller en erhvervsskole. Tilskuddet til dækning af rejse- og opholdsudgifter vil i så fald blive ydet på grundlag af de til enhver tid gældende regler om tilskud til kurser på erhvervsuddannelsesområdet, hvilket aktuelt består af Hjemmestyrets bekendtgørelse nr. 21 af 1. juli 2008 om tilskud til kurser på erhvervsuddannelsesområdet.

Til stk. 2

Bestemmelsen er en gengivelse af indholdet i § 12 stk. 2 i den gældende landstingsforordning. Bestemmelsen relaterer sig alene til elever, der gennemgår almindende undervisning, hvorfor bestemmelsen ikke har relevans i forhold til elever, hvis folkehøjskoleophold knytter sig til kompetencegivende undervisning.

Bestemmelsen tilsigter at videreføre den gældende fremgangsmåde, således at folkehøjskolerne indstiller en ugentlig elevbetaling, som efterfølgende forelægges KANUKOKA, hvorefter der indgås aftale mellem Naalakkersuisut, hvilket i praksis vil være Departementet for Kultur, Uddannelse, Forskning og Kirke og KANUKOKA.

I den forbindelse kan Departementet kun aftale elevbetaling for så vidt angår de længerevarende folkehøjskoleophold, hvilket vil sige ophold, der varer mindst 13 uger. Departementet har, ligesom det er tilfældet i dag, ingen kompetence i forhold til korterevarende ophold. Samtidig har kommunerne heller ingen forpligtelser til at betale en del af elevbetalingen til de korterevarende ophold.

Til stk. 3

Bestemmelsen er en videreførelse af den gældende landstingsforordnings § 12, stk. 3.

I overensstemmelse med gældende praksis forelægger Departementet for Kultur, Uddannelse, Forskning og Kirke på vegne af Naalakkersuisut folkehøjskolerens indstilling om størrelsen af elevbetalingen for KANUKOKA. Bestemmelsen forudsætter enighed mellem Departementet og KANUKOKA om fordelingen mellem den kommunale del af elevbetalingen og elevens egenbetaling.

Som det også blev anført under bemærkningerne til stk. 2, har kommunerne ingen forpligtelse til at betale en del af elevbetalingen til de korterevarende højskoleophold. Det er herefter overladt til de enkelte kommunalbestyrelser selv at vurdere, om de ønsker at yde tilskud til sådanne korterevarende almindende folkehøjskoleophold.

Til § 21

Bestemmelsen består helt overvejende af en videreførelse af § 13, stk. 1 i den gældende landstingsforordning.

I praksis vil det være Departementet for Kultur, Uddannelse, Forskning og Kirke, der varetager tilsynsfunktionen. Endvidere fremgår det, at Departementet kan indhente de fornødne oplysninger til brug for tilsynet. Det kan eksempelvis dreje sig om oplysninger vedrørende undervisning, elevantal, forbrug af lærertimer, folkehøjskolens udstyr og materialer samt dokumentation i relation til folkehøjskolernes økonomi.

Oplysningerne kan være nødvendige i forbindelse med fastlæggelse af tilskuddet, ligesom de kan benyttes i forhold til overvejelser om iværksættelse af eventuelle misligholdelsesbeføjelser i form af standsning af tilskud eller tilbagebetaling af udbetalt tilskud, jf. forslagets § 19.

Det skal samtidig bemærkes, at en manglende udlevering af de nødvendige oplysninger i sig selv vil kunne medføre, at tilskud tilbageholdes eller bortfalder m.v.

Til § 22

Bestemmelsen består af en gengivelse af § 14 i den gældende landstingsforordning, som foreslås videreført.

Bestemmelsen bemyndiger Naalakkersuisut til at fravige forslagets bestemmelser i forbindelse med gennemførelse af forsøgsvirksomhed inden for rammerne af den eksisterende bevilling på området. Bestemmelsen begrundes i ønsket om at sikre mulighed for oprettelse af forsøgsvirksomhed i overensstemmelse med de behov, der følger af samfundsudviklingen.

Det skal hertil bemærkes, at bestemmelsen alene angår adgang til at initiere fravigelser fra loven som led i forsøg med henblik på nærmere at bestemme virkningen af forsøget eller vurdere et område nærmere. Det kan dreje sig om bestemte udviklingstiltag af undervisningsmæssige beskaffenhed. Dette betyder samtidig, at ordninger, der tilsigtes at være permanente ikke kan iværksættes med hjemmel i bestemmelsen, idet disse i stedet skal forelægges Inatsisartut som forslag til en lovændring.

Til § 23

Udover at foreslå en ikrafttrædelsesdato regulerer bestemmelsen nogle problemstillinger i relation til overgang fra det gældende lovgrundlag til de regler, der følger af forslaget.

Til stk. 1

Det foreslås, at forslaget træder i kraft den 1. januar 2011 og dermed erstatter den gældende landstingsforordning, der ophæves. Ikrafttrædelsestidspunktet begrundes med ønsket om hurtigt at fjerne de gældende begrænsninger i forhold til folkehøjskolernes virksomhed.

Til stk. 2

Bestemmelsen indeholder en forudsætning om, at de 2 nuværende folkehøjskoler forventes godkendt i forbindelse med forslagets ikrafttræden, således at disse folkehøjskoler herefter vil være godkendt i henhold til forslaget. Der vil imidlertid være tale om en betinget godkendelse, idet det fremgår af bestemmelsens 2. pkt., at de 2 højskoler senest den 1. marts 2011 skal have fremsendt nye vedtægter til godkendelse hos Naalakkersuisut.

Til stk. 3

Bestemmelsen betyder, at de bestyrelsesmedlemmer, der er udpeget på baggrund af vedtægter udstedt eller opretholdt i henhold til den gældende landstingsforordning, vil kunne fortsætte deres funktionsperiode ud og herefter blive erstattet af bestyrelsesmedlemmer, der udpeges i henhold til vedtægter, der er godkendt på baggrund af forslaget, jf. stk. 2, 2. pkt.

Det må således accepteres, at der kan forekomme en periode, hvor bestyrelsen ikke opfylder de i forslaget § 8, stk. 3 nævnte kvalifikationskrav, og som dermed heller ikke modsvarer udpegelsesproceduren i de nye vedtægter.